

Pasaulio Įvykių Savaitinė Apžvalga

LIETUVOJE JAU SMARKIAI VEIKIA "RAUDONASIS TERORAS"

Pildosi kas numatyta

Mes jau seniau spėjome, kas laukia Lietuvą po tos tragedijos, kuri įvyko birželio 15 dieną ir po to, kai Lietuvos "liaudies seimas" nutarė Lietuvą prijungti prie Sovietų Rusijos. Tas mūsų spėjimas jau išsipildė: liepos 30 dieną Amerikoje gauta žinios iš pasitikėtinių šaltinių, kurios patikrinta Europos sostinėse, iš kurių pasirodo, kokią tragišką vaizdą dabar Lietuva pergyvena. Tos žinios rašo seka-

Lodzungas (obalsis) prijungimo prie Sovietų Rusijos mestas Maskvos įsakymu tik praėjus "rinkimams". Dage- lių net tokio seimo narių jis buvo staigmena. Gyd. Garmus kalbėjo seime prieš prijungimą. Dalis atstovų, balsavusių prieš prijungimą, sugrįžę namo verkė. Po nubalsavimo, uždrausta Lietuvos Himnas.

Masiniai grobimai

Prekės baigia pranykti. Likučiai pardavinėjami, pažymint pasuose. Miestuose jau stinga maisto produktų. Rinkai neva papildyti eina masinės kratos namuose. Ta proga grobiama auksiniai, sidabriniai daiktai ir vertybės. Bankai ir bent kiek didesnės įmonės suvalstybtos. Pareikala- lauta iš Lietuvos bankų perleisti Rusijai auksą rezervus.

Tikrovei nuslėpt, verčiamą dalyvauti nesuskaitomose mitynose reikšti džiaugsmą ir padėką okupantams. Mitingai ir palaidumas numušė gamybą, darbų gumą nuo 40 iki 60%.

Pareigūnais skiriami pasi- žymėje nepriklausomybės prie- šininkai. Trukstant kandidatų, skyrimų daromi pakeitimai. Laukiama dar šturpsnių įvykių. Numatoma, kad ministe- riui netrukus bus pakeisti ko- misarais. Užsienio pasiuntiny- bės panaikintos. Visuomenė ir ukiniškia visiškai desperaci- joje.

Tai tokios žinios iš mūsų tė- vynės Lietuvos, kurią po sa- vo padu pamynė aziatas Sta- linas, kuriam savo atsiekti vi- solkariopą pagelbą suteikė Lietuvos judosiai, kurie gal netrukus susilauks tokio pat likimo, kokio susilaukė jau iš- tisa eilė nugalėtojų ir išsiųs- tų į Rusiją.

Lietuva priskirta prie Rusijos

Rugpjūčio 1 dieną į Maskvą nuvyko Lietuvos, Latvijos ir Estijos delegacijos — po 20 ypatų iš kiekvienos valstybės seimo. Delegacijų tikslas buvo oficialiai paprašyti Sovietų Rusijos, kad jų atstovauja- mas valstybės būtų inkorpor- ruotos į Rusijos Sovietų Są- jungą, po Stalino konstitucija. Sakoma, kad delegacijos priimtos iškilmingai. Priėmi- me dalyvavo Sovietų aukščiausios tarybos komisarai A. F. Gorkinas, komunistų partijos sekretorius A. Šerbakovas, Leningrado įgulos komandie- rius C. Merteskovas, užsienio reikalų komisarai V. Moloto- vas. Pastarasis pasakė pasvei- kinimo kalbą, pasigirdamas, kad kapitalistinės valstybės griuva, o Sovietų Rusija ple- čiasi.

Visų delegacijų atstovai pa- sakė kalbas. Nuo lietuvių kal- bėjo Justas Paleckis, kuris eina Lietuvos prezidento pa- reigas. Jis paačiavo Sovietų Rusijai už Lietuvos "išlaisvi- nimą".

Rusijos Sovietų vyriausia- taryba, išklauius Lietuvos delegacijos "prašymo", Lietu- vą į Sovietų Rusijos Respubli-

kų Sąjungą priėmė rugp. 3 d., Latviją priėmė rugp. 5 d., o Estiją bus priimta rugp. 8 d. O nuo dabar reikia skaityti, kad Lietuvos, Latvijos ir Es- tijos respublikų nepriklausomybės pilnai palaidotos. Nuo dabar jos bus tvarkomos ir valdomos sulig stalininės konstitucijos.

Lietuvos atstovas Vokietijai protestuoja

Praeitą savaitę Washingto- ną pasiekė RCA radiograma, kurios nuorašą čia talpiname: Liepos dvidešimt penktą vakare gavau Glovackio tele- gramą, kad ministerių tarybos nutarimu esu atleidžiamas iš pasiuntinio pareigų, atėmus man Lietuvos pilietybę. Atsa- kiau užsienin sekančiai: Jūsų 409 savo telegrama 407 parei- skiau protestą prieš komunisti- nio seimo išdaviškų liepos dvidešimt pirmos dienos nuta- rimus. Kaip pilnateisės Lie- tuvos pilietis, pirmasis mūsų kariuomenės kūrėjas savono- ris, aukavęs savo gyvybę už Lietuvos nepriklausomybę aš tam turėjau pilną teisę ir mo- ralinį pagrindą. Jūsų telegra- ma ir pasiuntimas Maskvon delegacijos išsižadėti Lietuvos nepriklausomybės parodo, kad dabartinė ministerių taryba solidarizuoja su sakytais sei- mo nutarimais. Protestuojau prieš tokią jos laikyseną, kaip neabejotiną krašto išdavimą, ir skaitau, kad tuo pačiu da- bartinė ministerių taryba nus- toja mandatu veikti neprikla- somos Lietuvos valstybės var- du. Todėl jos nutarimą at- leisti mane iš nepriklausomos Lietuvos valstybės atstovo pareigų ir akieplėišką atėmi- mą iš manęs Lietuvos piliety- bės skaitau neteisėtais aktais ir todėl neturintais jokios ju- ridinės galios. — Kazys Škir- pa, Lietuvos pasiuntinis Vo- kietijai.

Amerikos lietuvių grieštai kovojo už Lietuvą tuomet, kai ją valdė caras. Jie visomis ga- liomis padėjo Lietuvai atgauti nepriklausomybę po Pasau- linio Karo. Visomis galiomis taipgi padėjo ją palaikyti iki dabar nutikusios mūsų tėvy- nės tragedijos.

Amerikos lietuvių protesto mitingai

Rusams pasivergus Lietuvą dabar, Amerikos lietuvių irgi visomis galiomis juda-bruzda. Didmiesčiuose ir kolonijose šaukiama masiniai mitingai, kur reiškiamas protestas ru- sams už pavergimą Lietuvos ir papeikimas tiems Lietuvos judosiams, kurie prie to pa- vergimo prisidėjo. Mitingai bu- na masiniai ir pakilusiame upe. Amerikos lietuvių pasi- ryžusiai pareiškia ir viltį, kad Lietuvai nepriklausomybė dar bus atgauta.

Dideli susirinkimai įvyko Brooklyne-New York, Bos- tone, Chicagoj, Clevelande ir kitur. O bene vienas stam- biausių protesto žodžių pa- reikšta, tai SLA antro apskri- čio Mass. valstijos metiniame piknike liepos 28 dieną, kur kalbėjo keli geri kalbėtojai, jų tarpe ir SLA prezidentas, brolis F. J. Bagočius. To ma- sinio parengimo protesto re- zoliucija telpa SLA reikalų

puslapy. Ji gali būti pavyzdys ir kitoms kolonijoms bei SLA kuopoms, kurios panašius su- sirinkimus rengs arba savo susirinkimuose protestus iš- neš.

Lietuvos pasiuntinybės pranešimas apie bonus

Praeitą savaitę gavom iš Lietuvos pasiuntinybės Was- hington sekmą pranešimą del Lietuvos laisvės bonų ir kuponų:

Lietuvos pasiuntinybė pra- neša, kad tuo tarpu ir nuo lie- pos 19 dienos ji nebeteri ga- limybės apmokėti Lietuvos Laisvės Paskolos bonus ir ku- ponus, nes iš Lietuvos išdo- tam tikslui negaunama papil- domų kreditų. Todėl netikslu bonus ir kuponus siuntinėti Pasiuntinybei, nes juos tektų grąžinti ir del to susidarytų bereikalingų išlaidų kaip siun- tėjui, taip ir Pasiuntinybei. Jei kada nors šiai Pasiuntinybei vėl bus duota proga atnaujinti bonų ir kuponų mokėjimą, tai ji praneš apie tai spaudoje ir privatiškai.

Lietuvos Laisvės Paskolos bonus patariama laikyti sau- gijoje vietoje ateičiai. — Lietu- vos Pasiuntinybė.

Kiti įvykiai Europoje

Europos karas vienuolikos mėnesių senumo

Vienuolika mėnesių atgal Europa dar tik pergyveno ka- ro baimę. Rezervus šaukė Anglija ir Francija. Prie Vo- kietijos-Lenkijos rubežių buvo koncentruojama kariuomenė. Diplomatai dirbo viršlaidi, skatydami pranešimus iš į- vairių konferencijų, iš ko ga- lėjo reikštis Europos likimas. Anglijos parlamente konservat- as, Winston Churchill, dabar- tinis premieras, pareiškė, kad "vyriausias išbandymas glūdi ne ginkluose, bet pasiryžime".

Tuo pačiu tarpu Europoje buvo "viskas ramu". Taip "ra- mu", kaip ir 1914 metais, kuomet prasidėjo Pasaulinis Ka- ras. Paryžius buvo pilnas tu- ristų iš viso pasaulio. Tuomet Francijos premieri buvo Edouard Daladier. O Angli- jos premieras Neville Cham- berlain buvo "pilnas pasitikė- jimo", kad Rusija prisidės prie demokratinė valstybių prieš Vokietiją. Lenkija pasi- tikėjo savo vadams, kaip už- sienio reikalų ministras Bec- kas ir generolas Smilgy-Rydz. Suomijos ežerai nuotaikiai spindėjo šiaurės saulės spin- duliuose.

Bet praeitą savaitę, po vie- nuolikos mėnesių karo, Euro- pa jau gerokai pasikeitė. De- vynios valstybės: Lenkija, Norvegija, Danija, Lietuva, Latvija, Estija, Olandija, Lu- senburgas ir Belgija neteko nepriklausomybių. Francija nacių jau gerokai apkarpyta. Vienuolika mėnesių atgal bu- vęs Francijos premieras Da- lader teisiamas už "įvedimą valstybės į karą". Balkanų valstybių likimas nežinomas. O kuomet Europą užgulė Ru- sijos ir Vokietijos siaubo še- šėlis — Anglija rengiasi galu- tinam savo likimo apsigyni- mui. Tai vienuolikos mėnesių Europos karo pasekos. O kas bus už dvylikos mėnesių ir vė- liau — dar niekas negali pa-

! Lietuvą neišleis Amerikos laikraščiai

Bostono Keleivis šiuo reikalu rašo seka-

"Keleivis buvo pasiuntęs vienam aukštam Lietuvos valdininkui paklausti, kaip ištikrųjų dabar yra Lietuvoje su spaudos ir žo- džio laisve: ar Amerikos lietuvių laikraščiai Lietu- von įleidžiami, ar ne? Jei- gi įleidžiami, tai kurie bu- tent, ir kurie nėra įleidžia- mi?"

"Praeitą savaitę, liepos 25 dieną, gavome iš to val- dininko atsakymą, kuris pa- žymėtas Nr. 7163-33:

"Kol nebuvo atėjęs mo- mentas viešai pasisakyti, negalėjau jums atsakyti, į Jūsų klausimą del spau- dos cenzūros Lietuvoje. Da- bar ir jums aišku, kad į Sovietų Sąjungą, į kurią ne- laimingai pateko Lietuva, JOKIA SPAUDA IŠ UŽ- SIENIO NEBES ĮLEI- DZIAMA. ESU ĮSITIKI- NES, KAD LAISVĖ IR JAI PANASI SPAT A TAIP PAT NEBES ĮLEI- DZIAMA VIESAM NAU- DOJIMUL. Sovietų spauda- ją cituos, bet ISTISAI SKAITYTI ŽMONĖMS NE- DUOS".

sakyti, ir niekas negali atspė- ti.

"Mušis už Angliją"

Anglijos premieras Winston Churchill praeitą savaitę buvo išvykęs pasižiūrėti Anglijos apsigynimo priemonių. Jis ma- tė galybes kanuolių, kur tik važiuo ir ejo. Jis matė ka- nuoles ir apkasus prie gražių žaislavičių-parkų. Jis matė spygliuotų tvorų ištais eiles pajuriuose, kur praeitą metą žmonės linksmai laiką leido ir maudėsi. Jis matė kariško prisirengimo kur tik nepasius- ko. Matė laukų iškastas gra- bes sudarymui pavojaus priešo lėktuvams nusileisti. Taip pat matė stiprius stulpus pastaty- tus vieškeliuose tam pačiam tikslui. Matė per dvidešimt mylių platumo visuose pak- raščiuose — nuo rytinės Škoti- jos iki Dorset'o — gyvenamas žmonių vietas apleistas ir lan- kytojai ten neleidžiami. Toje visoje apeliokėje Anglija ginkluojasi apsigynimui nuo priešo, kuris bile dieną gali ją galutinai užpulti. Tuo pa- čiu tarpu Anglija kasdien už- puolama Vokietijos lėktuvų ir kasdien ji jų gina.

Karo nuostoliai

Kiek šiame kare padaryta nuostolių, niekas nė nebandė skaičiuoti ir vargiai kada nors ir kas nors suskaičys. Žinoma, kad tų nuostolių yra jau daug. Kur tik kariška mašina pervaziavo, ten didelių nusto- lių paliko. Dabar tarpe kariau- jančių valstybių pranešimai apie nuostolius nesutinka. Pavyzdžiui, praeitą savaitę vo- kiečiai paskelbė sunaikinę Anglijos uostą Dover. Iš kitos pusės, anglai paskelbė sunaik- nę vokiečių uostą Hamburg. Taipgi anglai pranešė, kad jų lėktuvai Vokietijoje skraidė ir bombas mėtė jau virš tūkstan- čio sykių per praėjus tris mė- nesius. Mušy už Anglijos uos- tą Dover buvo susikibę 150

lėktuvų ant syk. Tai buvęs didžiausias lėktuvų susikirti- mas šiame kare.

Juroje kaip vokiečiai, taip ir anglai skelbia padarę vieni kitiems didelių nuostolių. Vo- kiečiai skelbia, kad birželio mėnesy juroje paskandinta 400,000 tonų talpos laivų, o praeitą savaitę per tris dienas — 300,000 tonų. Anglai su to- kiu vokiečių pranešimu nesu- tinkta. Bet jie prisipažysta, kad per visą karą nuskandin- at virš 1,000,000 tonų laivų talpos, o vokiečių ir jos są- jungininkės Italijos net kiek daugiau.

Kanalo pakraščiuose

Kol karas yra toks, koks jis yra, vis nepalaujaėjusios kalbos, kad visu Anglijos ka- nalo pakraščiu vokiečiai ren- giasi tiesioginiai užpulti Ang- liją. Ar tas užpuolimas įvyks — nežinia. Bet kad vokiečiai koncentruoja didžiules kanuo- les kanalo pakraščiuose, tai ži-

Ateivių registravimas prasidės rugpjūčio 27 dieną

Earl G. Harrison, Suv. Vals- tijų Teisingumo Departamen- to Ateivių Registravimo di- rektorius pranešė, kad nepilie- čių registravimas ir pirmų antspaudų nuėmimas prasidės antradienį, rugpjūčio 27 dieną, ir baigsis gruodžio 26 dieną, 1940 m.

Bėgy keturių mėnesių atei- viai Suv. Valstijose, 14 metų amžiaus ir daugiau, privalo re- gistruotis ir pasiduoti pirmų antspaudų nuėmimui. Tėvai ir legaliai globėjai nepiliečių jaunesnių 14 metų amžiaus turės nueiti paštan užregist- ruoti savo globojamus asme- nis. Šių jaunų nepiliečių pirmų antspaudos nebus ima- mos. Bet sulaukę 14 metų am- žiaus jie patys turės nueiti į paštą užsiregistruoti ir pirmų antspaudos nuėmimui. Ateivių Registravimo Įstatymas užde- da \$1,000 ir šešių mėnesių kalėjimo bausmę tiems, kurie neužsiregistruos.

Registravimą atliks pirmos ir antros klesos paštai, kaip ir apskrities svarbiausio mies- to paštai, nepaisant klesos. Už dviejų savaitių bus galima gauti "sample forms", su klausimais, kokie bus stato- ni registruojamiems nepilie- čiams. Tos formos taipgi tu- rės smulkmeniškas informaci- jas apie registravimą.

Direktorius Harrison prime- na ateiviams, kad nereikia mokėti jokių pinigų už šitas "sample forms", nereikia mo- kėti nei už užsiregistravimą nei už pirmų antspaudos nu- ėmimą.

"Jau gavome raportų, kad sukkiai pradėjo lupti pinigus nuo ateivių. Lig šiol šitie sukkiai siulo už mokesčių nu- imti ateivių pirmų antspau- das. Atsiminkite, kad tik tin- kamas pašto darbininkas ga- lės nuimti pirmų antspaudas ir tą darys tik kuomet atei- vis ateis registruotis. Antroj vietoj, nereikia už tai mokė- ti jokių pinigų. Toliau, regis- travimas dar nepradėtas ir tik prasidės su rugpjūčio 27 diena. Mes tik prašome, kad visi kuopilniaisai su mumis kooperuotų šiame dalyke".

Direktorius Harrison sako: "Šitas registravimas ir pirmų antspaudų nuėmimas neneša jokios gėdos. Tūkstančiai pi-

noma. Todel Anglijos lėktuvai dažnai tuos pakraščius apmė- to bombomis iš lėktuvų. Ji to- kiu budu stengiasi sunaikinti tuos uostus, per kuriuos vo- kiečiai rengiasi ją užpulti. Kiekvienas mėtymas vokie- čiams padaro didelių nuosto- lių, bet taipgi didelių nuosto- lių anglams padaro mėtymas bombų Anglijoje.

Bet praeitą savaitę buvo vienas lygri atgal žengias atsi- tikimas: vieną dieną Anglijos lėktuvai apmėtė bombomis daugelį Vokietijos strateginių vietų, o Vokietijos lėktuvai mėtė mažai bombų, bet dau- giau atsišaukimo lapelių, ku- riuose buvo išaiškinta reikė- mės tos kalbos, kurią Hitleris nesenai pasakė reichstage. Pirmiau buvo kitaip: Anglija mėtė atsišaukimo lapelius, o vokiečiai mėtė tik bombas. Gal iš to reiktų manyti, kad Vokietija jau pradeda palisti, kad jai jau nesiseka, o prie- šingai padėty yra Anglija.

(Seka ant 8 puslapio)

liečių kasmet pasiduoda pir- tų antspaudų nuėmimui. Visos Suv. Valstijų armijos ir lai- vyno pirmų antspaudos ima- mos. Kadangi pirmų antspau- dos nuėmimas yra vienintelis tikro identifikavimo būdas, tai Suv. Valstijos priėmė jį kaip dalį registravimo pro- gramo. Ateivių Registravimo Įstatymas buvo priimtas, kad Suv. Valstijos galėtų spresti kiek ištikro yra ateivių šioj šaly ir koki ir kur jie randa- si. Registravimas su pirmų antspaudų nuėmimu apsaugos įstatymus, užlaikančius atei- vus. Visi rekordai bus laiko- mi slaptybėje ir konfidenciali- kai, ir be žinios ir sutikimo komisijonieriams ir generalinio prokuroro niekas negalės jų matyti".

Kuomet prezidentas pasira- šė po įstatymu, p. Harrison sako, jis padarė pareiškimą, kuriame jis prašė visų kuopli- niausiai kooperuoti su nepilie- čių registruotojais. Įstatymo tikslas esąs apsaugoti tuos nepiliečius, gyvenančius šioj šaly, kurie yra ištikimi šios šalies principams. Jis sakė, kad dauguma šios šalies atei- vių yra asmenys, kurie atvy- ko čion todėl, kad jie tikėjo į Amerikos demokratijos prin- cipus, jiems priklauso ir jie gaus pilną įstatymo apsaugą.

Direktorius Harrison taip pat paduoda paragrafą iš ge- neralinio prokuroro Francis Biddle radio kalbos: "Atsimin- kime, kad visi amerikiečiai kada nors buvo imigrantai iš kitų šalių. Gabumai žmonių iš įvairių šalių, senoviški troški- mai įvairių tautų prisidėjo prie to, kas šiandien yra Ame- rika. Gaila, kad nekurie sve- timtaučiai šiai šaliai neištiki- mi, nenori priimti mūsų gy- venimo kelių, jie vartoja mu- sų žodžio ir spaudos laisvę kurstymui nesutikimų ir su- kilimų. Tokius mes suseksi- me, su tokiais bus elgiamaši aštriai, bet tuo pačiu laiku, žiūrėkime kad ištikimi Ame- rikos ateiviai nebus kaltinami už neištikumumą kelių. Musų registravimas bus jų apsau- ga".

Immigration and
Naturalization Service
Department of Justice
Washington, D. C.

Tėvynė

The Lithuanian Weekly

PUBLISHED EVERY FRIDAY

By the Lithuanian Alliance of America

KLEOFAS JURGELEONIS

Editor

DR. M. J. VINIKAS

Business Manager

YEARLY SUBSCRIPTION RATES:

In the United States \$1.50

To Foreign Countries \$2.00

307 W. 30-th St., New York, N. Y.

Tel. LACKAWANNA 4-5529

PILDOMOSIOS TARYBOS

IR PASTOVIUJŲ KOMISIJŲ ADRESAI

Pildomoji Taryba:

ADV. F. J. BAGOCIUS, pres.

253 W. Broadway,

So. Boston, Mass.

J. K. MAZUKNA, vice pres.

1325 W. North Ave.,

N. S. Pittsburgh, Pa.

DR. M. J. VINIKAS, sek.

307 W. 30-th St.,

New York, N. Y.

ADV. K. P. GUGIS, išd.

3323 So. Halsted St.,

Chicago, Ill.

DR. S. BIEZIS, dr. kvot.

2201 W. Cermak Rd.,

Chicago, Ill.

R. MOCKUS, išd. glob.

726 E. 7-th St.,

So. Boston, Mass.

R. MIKUZUTIS, išd. glob.

3121 N. Western Ave.,

Chicago, Ill.

Istatų Komisija:

DR. A. MONTVIDAS,

2400 W. Madison St.,

Chicago, Ill.

P. W. BIRTONAS,

205 W. Oak St.,

Shenandoah, Pa.

S. BAKANAS,

2404 Charles St.,

Pittsburgh, Pa.

Finansų Komisija:

C. K. PIKIEL,

629 54-th St.,

Pittsburgh, Pa.

A. S. TRECIOKAS,

314 Walnut St.,

Newark, N. J.

ADV. K. S. CELEDINAS,

6814 N. Broad St.,

Philadelphia, Pa.

Kontrolės Komisija:

REV. M. VALADKA,

1743 N. Summer Ave.,

Scranton, Pa.

P. DARGIS,

25 Strauss St.,

Pittsburgh, Pa.

J. ZEMANTAS,

130 Congress Ave.,

Waterbury, Conn.

Skundų ir Apeliacijų Komisija:

REV. B. F. KUBILIUS,

2 Atlantic St.,

So. Boston, Mass.

P. B. BALCIKONIS,

R. F. D. No. 1,

Kirkwood, N. Y.

ADV. A. LIDY,

7310 So. Fairfield Ave.,

Chicago, Ill.

Apšvietos Komisija:

DR. P. GRIGAITIS,

1739 So. Halsted St.,

Chicago, Ill.

V. J. KOLIOJENS,

2222 Forbes St.,

Pittsburgh, Pa.

M. VIDYLA,

814 W. 33-rd St.,

Chicago, Ill.

Labdarybės Komisija:

DR. M. J. VINIKAS,

307 W. 30-th St.,

New York, N. Y.

M. KEMESIMNĖ,

3434 Howard St.,

Detroit, Mich.

H. KLIMIENĖ,

907 E. 130-th St.,

Cleveland, Ohio.

Sveikatos Komisija:

DR. P. ZALATKIS,

1821 So. Halsted St.,

Chicago, Ill.

DR. D. PILKA,

528 Columbus Ave.,

Boston, Mass.

DR. S. A. SLAKIS,

6733 Crandon Ave.,

Chicago, Ill.

Jaunuolių Komisija:

O. ZORSKAITĖ,

1709 N. Main Ave.,

Scranton, Pa.

A. VAIKADA,

1739 So. Halsted St.,

Chicago, Ill.

S. RUPSLAUKIS,

100 Anderson St.,

Pittsburgh, Pa.

Prieglaudos Namų Komisija:

J. BRAZAUSKAS,

17909 Maplecliff Rd.,

Cleveland, Ohio.

J. JARUS,

8813 Empire Ave.,

Cleveland, Ohio.

K. POCIUS,

12048 Halsted St.,

Chicago, Ill.

Apie pažangą

Šis yra vienas straipsnių, laimėjusių dovaną Tėvynės paskelbtame konteste. Jo autorius Vincas Alksnis gana aiškiai atskleidžia materialią pažangą nuo dvasinės pažangos. Neaiškumas pas jį atsiranda tik kuomet jis kalba apie "gamtos planą" žmoniui ir apie žmogų prie gero "gamtos nustatytų kelių". Koks tas yra "gamtos planas" ir ką reiškia eiti "gamtos nustatytų kelių", savo straipsnyje jis neišaiškina. Gamta su visais gyvais yra akla, žiauri ir nežmoniška. Žmogus jai yra išsišakęs iš visų gyvųjų tik savo protu. Ar ne nuo jo proto todėl priklauso visoki "planai" ir jų supratimas? — Red.

TEVYNĖS editorialis iš birželio 14 d., 1940 m., "Kas yra pažanga ir kas yra pažanga?" labai panašus į naminių pamokų (home work). O kadangi tas klausimas pastatytas tokioje formoje, kuri kviečia kviečia atsakyti, kaip aš suprantu pažangą.

Mano pareikštos mintys, yra nekurios patirtos mano paties gyvenime, o nekurios išskaitytos iš straipsnių ir priimtos kaip vertos mano praktiškam gyvenimui.

Pažangos, mano manymu, yra dvi: viena yra fizinė pažanga, o antra — dvasios pažanga.

Taip pat aš esu linkęs manyti, kad žmogus tobulėja daugiau nuo skausmo, negu nuo džiaugsmo, ir jeigu toks mano manymas nepuola su skaitytojų mintimis taip, kaip čia pareikšta — aš bandau pasikelti nekurių psichologų mintimis, kad būk žmogaus protavimo didumas lyginasi žmogaus fiziniam didumui, vienas už kitą buna didesnis net visa galva. Todel gerb. skaitytojai, jeigu esi pasitarasis — nerugok, kad aš esu pirmasis.

Knygoje "Slavery Through the Ages", parašytoj per George MacMunn, sakoma, kad labai senai, kada pasauly buvo tik ponai ir vergai, pažanga augo per skausmus. Pav., perkliojant nekuriuos dalykus, buvo naudojama daugiausia vergai. Arkliams, kurių žmogus nesuprato kaip geriausiai panaudoti transportui, užsukdavo virvę ant kaklo ir arklys, pusę tono sunkumo krovinį betraudams, užsismaugdavo. Todel vergams buvo "darbi-metis". Vėliau atsirado pagerinimų: žmogus sugalvojo pleskes, o arklys, įkinkytas į pleskes, patraudavo 7 kartus daugiau. Dar vėliau išrastas kaustymo budas, todėl arklio vertė kilo, o vergo puolė žemyn. Tas pats progresas palietė ir vergus ant vandens, kur transportas buvo atliekamas vergų su iškais. Ten pat išrastas pagerinimas — burės. Ir čia vergams buvo "krizė". Tas pats įvykis su išradimu ginklų ir tt., iki net mūsų laikų, kada mes esame linkę kaltinti mašinų amžių, kuris drumščia mūsų gyvenimą.

Tai tokia kelionė yra fizinio progreso — pažangos. Nelengvesnė žmogaus kelionė buvo ir dvasinė pažanga.

Pareiškimai tokie, kaip: "Laisvės ragavęs, vergu nebusiu", arba "Duok man laisvę, ar duok mirtį", tai Diogenas, kuris su žiburiu rankoje dienos šviesoje įieškojo žmogaus, kuris stovėtų už savo įsitikinimus.

Arba tas, kuris sakė: "Jeigu aš jau visą savo gyvenimą nieko geresnio nesu padaręs, vien tik jauną paukštelį, kuris iš lizdo išpuolė, atgal į lizdą idėjau, aš negyvenau už dyką". Mano manymu tai reiškia dvasinę pažangą, kuri nieko bendro neturi su dviračiu, automobilium ar milionu dolerių.

Žmogus, kuris buvo apsišildęs ir staiga pasidarė darbštus ir prasišiekė ir tt. Šis klausimas, ar jis padarė progresą arba pažangą, galima būtų pripažinti pažangą tik tada, kada ir atsakomumas bus lygus su medžiaginiu prasišiekimu. Kitaip gi, tokia pažanga buna lygi kreivai nukrautam vežimui šieno, greit apvirsta.

Gi apie darbštuolį, kuris visą savo gyvenimą dirbo, bet, kaimyno akia žiurint, jis jokios medžiaginės pažangos nepadarė, aš norėčiau spręsti pagal pirmiau pareikštą mintį fizinio ir dvasinio pažangumo reikšmę. Šio pastarojo pažangą spręsti reikalingi skirtingos specialybės žmonės, kurie pripažįsta, kad dvasios spēka yra didesnė už medžiaginę spēką.

Kalbant, ar praturtėjimas gali būti vadinamas pažanga, pakartojau: kada medžiaginis prasišiekimas subalansuojamas su atsakomingu, tik tada galima jį vadinti pažanga. Tokie gi, kurie praturtėja apgaudinėjami kitus, pažangos nedaro. Vienok jeigu apgaudinėjimas buna tvirtos valios ir apgaudinėjimą sustabdo, pasidaro pažanga.

Žinoma, kad yra skirtumas tikslo, kuriam pažanga daroma.

Mūsų šaly draugijos turi savo papročius. Nekurie iš jų papročių paremti patyrimais, kurie pernešama iš kartos į kartą. Šitie papročiai sudaro tradiciją arba tvorą ar rubėžį. O jei kas bando daryti progresą už sienų šių prigyventų tradicijų — draugijos papročiai

nedaleidžia tai vadinti progresu. Pavyzdžiui, mes nevadiname progresu, kada ligonis mirdėja, nors mes žinome, kad tai nebūtų peržengiama nė šalies tiesos, nė moralybės.

Jeigu viens važiuoja į Chicago iš New Yorko, o antras iš Chicago į New Yorką. Sakysim, vienas iš New Yorko važiuojo Chicagoje pataisyti piniginę patalpą bankui naujausios mados, o antras iš Chicago važiuojo kaip "ekspertas" atplėšti piniginę patalpą New Yorko banke, tai jie abu padarė progresą savo rūšies. Bet draugija yra linkusi vieną vadinti progresu, o antrą nelaimę.

Apie klausimą "tikro" progreso, kaip aš jau minėjau, tai tikrumą mes sprendžiame pagal mūsų draugijinio sutvarkymo, tai yra tik tas vienas mąstas tradicijų ir įstatymų. Progresu vadinama tas, kas supuola su tradicija.

Žinoma, kad atsikratymas nuo senovės burtų ir prietarų yra progresas delto, kad žmogaus protas išauga tuos burtus, bet tuo pat mes įsigyjame naujus prietarus. Pavyzdžiui, mokslas medicinoje padaro progresą — naują gydymo budą naudoja kovai su liga. Liaudis gi ilgai laikosi senovinių metodų. Ar, politinė arenon įžengus mes girdėjome didesnę bruzdėjimą del Valijos princas, kuris apsidė paprastą moterį, negu delei vokiečių ginklavimosi, kuris ruošė pavojų, kurį šandien Anglija turi pergyventi? Tradicijų atsikratymas yra sunkus, bet pažanga, kuri vėliau paseka buna įmatoma.

Progresas dažniausiai vadinamas toks, kokį mes įsivaizduojam. Bet tikrasis progresas, kuris geru paliečia visą žmonių, tai mano manymu yra tikras progresas.

Žmogus, beabejo, turi būti atsargus, mainikaudamas doktrinomis, nes tos "naujosios", kartais, buna kieno nors jau senai išmėgintos ir nebuvo nusisekę jas įkorporuoti į gyvenimą, tai vėliau tapo išmestos, kaip pav. Bertraud Russel, aš manau pažangos nesudaro.

Kokį ryšį su pažanga turi žmogaus sąžinė ir kokį ryšį turi jo protas? Kadangi sąžinė ir protas turi vienas antro klausyti, tai man regis, kad sąžinė yra užmanytoja, o protas yra išpildytojas, bet tas pats tinka ir atžangai.

Kalbant apie tikrąjį progresą, aš išsireiškiau, kad jis turi būti visos žmonijos nuosavybė ir tikslu, todėl atskiras žmogus yra dalėlė tos žmonijos, o visa žmonija yra gamtos planas, kuris nuolatos ragina, idant žmogus pažintų save, idant per savo vėlytį pažinti kitą.

Gamta turi įstatymus ir dažnai žmogui matant juos vygdo, bet žmogus nesistengia juos įmatyti, todėl visuotina dorovė sunku įvykinti. Kadangi pažanga neša su savim ir skausmus, tai tik sektanti ar net kelinta gentkartė gali pažangą patirti ir pripažinti "geru". Pažanga eina prie gero, jeigu žmogus eis prie jos gamtos nustatytų kelių.

Kalbant apie lietuvius ir mūsų pažangą čia Amerikoje, tai galima pasakyti, kad materialėj srity pažanga padaryta žymi. Lietuviai yra pastatę daugelį bažnyčių, kurios jiems primena senąją tėvynę, kad numirus gali būti palaidoti su "kadzidlu" ir tt. Žodžiu tarant, užsitikrino savo taupumu sau tokią pabaigą, kokią turėjo jo tėvai, nieko nepridedant ir nieko neatimant.

Kadangi metai po metų originališkai šių įstaigų įsteigėjų mirties prašalinami, tai kolonijose bruzdėjimas jaučiamas, kad bažnyčių palaikymo našta sunkėja, o rėmėjai mažėja. O skolos prilygsta dainiaus išvadėjimams apie vargą:

"Kardais kapojom, kojoms mindžiojom,
Mano vargelis nieko nebojo;
Niekio nebojo, labiau bujojo".

Esą, tokios buvo skolos kaip parapiją tvėrėm, tokios (tik būklė didesnė) kaip dabar jau pasenom. Todel čia būtų lygir atžanga, jeigu žiūrėsim į ateitį.

Bet tai dar neviesa pažangą medžiaginėj srity supuola bažnyčių statymo kategorijoje. Mūsų nekurie tautiečiai, atsivėję į šį kraštą įgimto patvarumo nugalėjime kliūčių, kokias reikėjo sutikti "naujamie sviete", sutaupe turto tiek, kad gali gyventi vidutiniškai gerai. Bet to pat negalima pasakyti apie jų vaikus. Tėvų patvarumas buvo nustatytas vien tik sutauptyti turto (pinigų). Dvasios pažanga čia neįėjo į dienotvarkę vien tik del to, kad obalsis: "Kas buvo gerai mūsų tėvams, gerai ir mums", neprileido pažangai nė duris pradaryti. Išdavoje gi vaikai, kartais, turi sutikti gyvenime sunkesnes kliūtis, negu mes kad sutikom atvažiuojant į šią šalį.

Beabejo, mes visi kiek nors atmename įsigalėjusią tradiciją Lietuvoje, kad vaikai gspadoriauti neprileidžiama iki po tėvo mirties, nors vaikai ukis užrašoma jam apsiavedant, bet tėvas iki savo mirties "gspadorium" užsirašo. Ši tradicija turi savy tiek satyros, kad galima juoktis iki žagsėt pradėtum, jeigu ši tradicija nebūtų tragedija, kada ji pritaikoma čia kaip kelrodis gyvenimui.

Visa nelaimė gludi tame, kad šis įsigyvenęs paprotys padaro mūsų vaikus bejėgiais parodyti savo iniciatyvą gyvenime, kad tėvai, gyvendami siaurame orbite savo tėvų, grieštai laiko raktą į geresnę ateitį savo vaikams iki net po savo mirties. Gi po tokių tėvų mirties, mes tyliai kuždame: "Poliko vaikai, turtingi kvailiai".

Idant tokie dalykai nepasikartotų, mano manymu reikia pripažinti, kad toks dalykas kaip progresas yra, ir kad jį surastį tik pats žmogus tegali. Pažanga nėra padaroma veidmainiaujant. Nėgi pažangą pažinti ar padaryti galima su viena diena. Tai yra procesas. Pažanga aš manau prasideda namie, pirmiausiai pripažįstant, kad vaikai yra esybės su skirtingu galvėjimo aparatu ir maitinasi skirtingais išpučiais nuo savo tėvų. Tėviškas autoritetas turi būti atviras ir bešališkas, neparemtas veidmainyste, kad "vaikas kvailas nesupras", nes už metų-kitų jis tėvų (jei tėvai nors tiek bus verti) paklaus: "Kodel jūs mane taip mokint?"

Fanatizmas, religijinis ar kitoks, tai yra tik kitas ragas to paties velnio. Jo turėtų Amerikos lietuviai vengti, kad daryti bendrą pažangą čionai. Asmens, kurie padarė progresą Amerikos lietuviuose, tai intelektualai, ku-

Kas yra pažanga?

Šis yra vienas straipsnių, laimėjusių dovaną Tėvynės paskelbtame konteste. Jo autorius Tėvynės bendradarbis, J. A. Kazlauskas, trumpomis pastabomis išreiškė daug idomų minčių. Jis sako, kad pažanga pažangai yra nelygi ir kad retkarčiais pažanga gali priversti žmones ne tik prie blogo, bet net prie katastrofos. Tikra pažanga esanti žmogaus "žengime pirmyn su savo idealais del gerovės visų žmonių, be gėšumo, be puikybės, be neapykantos, be apgauliojimų, tik su teisinga broliška meile". Taip jis išreiškia didelę filosofiją. — Red.

TEVYNĖS No. 24 redaktorius, bro. KL. Jurgelionis, paskelbė kontestą "Kas yra pažanga?" Taigi aš ir stengsiuosi, kad pagal savo supratimą, atsakyti į paduotus paklausimus:

1. Jeigu koks nors asmuo seniau buvo apsišildęs, o vėliau tapo darbščiu ir turtingu, geriau ir gražiau apsiengusių už kitus, tai aš nepripažįstu už pažangą, nors paprastai yra vadinama pažanga, nes tatau yra privatiško žmogaus pasiseikimas krauti turtus, gėbštu mas ir siekimas neužsitarnautos garbės.

2. Jeigu koks mokslininkas, išradėjas arba rašytojas savo mokslą, išradimą arba raštus atiduoda plačiajai visuomenei naudotis, nepaisydamai apie savo asmens lėbumą, garbę ir tik sau turtus krauti, bet jį noras, kad visuomenė geriau ir pažangiau gyventų, tai čia aš matau tikrą pažangą. Nors mūsų akys to nemato, bet mūsų širdys ir dvasia atjaučia tų žmonių sąžinės kilnumą: "Kas man iš to, jeigu aš bučiau turtuose paskendęs, o milionai apdriskusių badautų?"

3. Ne kiekvienas praturtėjimas yra vadinamas pažanga. Jeigu tulas praturtėjo apgaudinėdamas kitus, tai jam ir vardas pritinka "apgavikas", o ne pažangietis, nes teisingas geraširdis žmogus niekuomet netampa labai turtingu.

4. Taip, kiekvienas žmogus ir priekį prie užbrėšto tikslo turi tarp savęs didelių skirtumų. Anglų spauda sako, kadir Hitleris Europoje smarkiai progresuoja, prarydamas valstybes viena po kitos ir viską sunaikindamas. Visgi ir tai vadinama progresu.

5. Čia gana aišku: jeigu tulas ką nors gero, naujo ir tobulo stato, jis progresuoja. Bet jeigu kas nuyventą nudėvėtą seną namą griaua, tai tas griovimas reiškia pažangą, nes į seno namo vietą žadama naują modernišką statyti. Šis klausimas yra susijęs su pažanga.

6. Kas yra tikras progresas? Mano supratimu, tikras progresas turėtų būti toks, kuris žengia pirmyn su savo idealais del gerovės visų žmonių, be gėbštumo, be puikybės, be neapykantos, be apgauliojimų, tik su teisinga broliška meile, ir šis pažangumas privalo priklausyti nuo pavyzdžio (praktikos), o ne nuo įsivaizdavimo.

7. Atsikratymas nuo senovės prietarų ir burtų nereiškia pažangą, nes mes esame priekibę net naujos rūšies prietarų, kurių mes nepermatom ir neatjaučiam, kad juos turime. Trumpai tarant, mes patys savęs dar nepa-

rie beperstoimo ragino ir ragina skaityti knygas ir laikraščius, be skirtumo krypties; kurie rašė brošiūras, savo lėšoms spausdino ir pusdykiai jas dalino visiems kas tik turėjo noro jas skaityti. Poetai, kurie rašė savo dvasios tvarinius ar tai apie anglų kasyklas, ar geležies liejyklas, darė pažangą.

Kad duoti supratimą apie padarytą progresą Amerikos lietuvių spaudoje, reikia dirštelti į apžvalgą lietuvių spaudos Amerikoje. Kudirkos raštuose tų laikų ginčai tarp Saulės ir V. Lietuvnikų. "Kas yra pažanga ir kas yra pažanga?" straipsniu gerb. Tėvynės redaktorius matomai yra įsitikinęs, kad šandien Amerikoje jau randasi užtektinai tokių lietuvių, kurie moka išskirti progresą ir katastrofą. Trisdešimt metų atgal, atmenu, vieną sekmadienį, užėjęs į namus, radau kelis vyrus geriančius degtinę. Tie vyrai man iškilmingai pareiškė, jog jie į bažnyčią neina. O kadangi dabar kunigas per mišias vyną geria, tai mes tuom syk geriamė degtinę, nes mes esame pirmieji! "Sveikas!" Vargiai jau šandien Amerikos lietuvis taip pasigirtų. Aš tai vadinčiau pažanga spaudoj, pažanga kalboje-supratime.

Arba, po pirmojo a. a. M. Petrausko ir Skirsgailos koncerto 1907 m. iš koncerto išėję tuli spjaudėsi, kad girdėjo dainuojant tokias dainas, kurias, esą, aš piemeniu budamas mokėjau. O čia dar pažangą reikėjo mokėti. Tais laikais muzikos ir dainų supratimas buvo žemas, sulyginus su dabar, kada plokštėtas pačias dainas gramofonas groja visai kitokį dvasią išpujį padaro. Tai pažanga dailės srity.

VINCAS ALKSNINIS.

žystame ir pats savęs nesuprantame... dar ant tiek aukštai nesame išs

Jaunikaičio jausmingas rupinimasis išaukštinti savo numylėtinę

Aušrelės pakilimas

(Iš apysakos "Aušrelė"*)

GEROKAI reikėjo padirbėti, kol tą programą surengėme. Programo dalyvius nesunku buvo gauti. Bet sunkiai prisiėjo padirbėti, kol suradome tinkamą svetainę, kol gerai parengimą išgarsinome. Tačiau viską surengėme kaip pridera.

O štai ir lauktasis vakaras. Gražus tai buvo vakaras! Skubėdamas svetainėn, mačiau, kaip žmonės jau buriais į parengimą ėjo. Pažvelgiau į dangų. Nors miestas tunojo rukų plutos apdengetas, bet pro tuos rukus aš mačiau ir gilią dangaus mėlynę, iš kurios šaltai žiūrėjo tukstanciai skaidriai žėrinčių žvaigždžių. Aš, pasirinkau vieną tų žvaigždžių už gražiausią. Tai buvo ta pati, kurią vakarais vadiname Vakarine, o rytais — Aušrine. Aš ją lyginau su Aušrele. Vakarinė žvaigždė gražiausia danguje, o Aušrelė gražiausia mergaitė žemėje. Vakarinė aiškiai ir gražiai šviečia, o aš jaučiau, kad po šio pasirodymo Aušrelė lietuviškame gyvenime skaidriai sužibės.

Kai nuėjau, tai svetainėje žmonių jau buvo nemaža ir dar vis rinkosi. Vienas nepažystamas žmogus pasišaukė mane ir paklausė:

"Visus programo dalyvius jei ne ypatiskai, tai iš vardų pažystu, bet kasgi per vieną ta Aušrelę Miliutę, kurią taip labai garsinate? Ar ji gerai dainuoja?"

"Žinoma, kad gerai! — sušukau. — Bet pats sau paabejojau: "Kas žin, ar neperanksti ją giriu?"...

Girdėdamas žmones ja domintis, net pradėjau kinkomis drebtinti: bus gerai, jei pavyks jai tinkamai padainuoti, bet jei nekaip — kur tuomet atsidurs mano panagirkos?...

Laukdamas programo pradžios, rodos marškiniuose netilpau. Koks tai nerimas mane vis ėmė. Nerimau gal todėl, kad vakaro vedėju buvau aš, o svarbiausia gal ir delto, kad mano Aušrelė turės prieš toklą žmonių minią soliste pirmu sykiu pasirodyti.

* * *

Apibėgau daugelį savo pažystamų, kurie į parengimą buvo atsilankę. Su kai kuriais mat reikėjo žodis-kitas šneketėti, pasisveikinti, paklausti, ar labai domisi parengimu.

Paskui nubėgau už scenos. Čia reikėjo sažinoti, ar visi programo dalyviai susirinkę, ar kam ko nereikia. Bet visų labiausiai norėjau pasimatyti su Aušrele ir pastebėti, kaip ji jaučiasi.

Tą vakarą ji buvo puikiai pasirėdžius. Tik tamsiuose rubuose. Mane tai lygir nudiegė. Bet, atsiminęs, kad jos "tėvas-auklėtojas" neseniai numirė, maniau, jog ji jo dar gedi ir todėl juodai apsirengė. Tie juodi rubai jai gerai priėjo, ir ji išrodė labai gražiai.

Klausinėjau ją, kaip ji jaučiasi, kaip jai išrodyti pirmą sykį sceną soliste išeiti? Ar ji nesijaudins?

Besikalbant, ji jautėsi ramiai ir šaltai. Ji net gana rimtai pasakė:

"Nebuta ko jaudintis! Scena juk tai paprastas dalykas. Juk ir pats žmonių gyvenimas yra scena. Tarpe scenos ir gyvenimo yra tik tas skirtumas, kad scena įrengiama svetainėse ir joje pamėgdžiojama tai, ką žmonės atliko ar gali atlikti, o pats gyvenimas, tai jau tikras mūsų elgesių vaizdas".

"Gerai, Aušrele, kad taip jautiesi! Bet žiūrėk, kad nesukluptum. Pasistengk, brangi, kogeriausiai atlikti. Juk tai tavo pirmutinė proga. Pirmu sykį tavo vardas galės būti išaukštintas, ar priešingai. Išnaudok šią progą kogeriausiai".

Ji nusišypsojo ir pasakė:

"Ačiū tau, Ladel, kad taip širdingai manimi rupinies. Aš pasistengsiu tave nesuvilti".

Mums besikalbant, publikoje pasigirdo delynų plojimas — reikalavimas programą pradėti.

Aš puolau į sceną ir pradėjau vakaro programą.

Parašė
P. BAJORAS

PAKILO uždanga. Drebančia širdimi ir pakeltu balsu paaiškinau parengimo tikslą. O tai buvo naudai lietuvių, nuo karo nukentėjusių. Svarbiu ji įrodžiau dar ir todėl, kad programo pildyme dalyvauja tik Amerikoje gimę ir augę lietuviai jaunuoliai, o jų tarpe pirmu sykį scenoje pasirodo solistė, Aušrelė Miliutė.

Lauktasis programą prasidėjo. Įvairiai jis išpildytas. Buvo dainų solos, duetai, deklamacijos. Pianinai ir smuiku grojo. Vieni gražiai dainavo, deklamavo ir grojo. Kitų dar gražiau. Rodėsi, kad vieni kitus stengėsi pralenkti ir visais savo gabumais pasirodyti.

Viskas buvo prakilau ir gražu. Bet aš niekad neužmiršiu tos programos dalies, kurią išpildė Aušrelė. Ypač niekad man iš minties neišeis jos dainuota dainelė "Kur tas šaltinėlis".

Scenoje ją perstačiau paskutiniame pirmosios programos dalies numery. Nors išanksto ji pasižadėjo nesijaudinti ir būti drąsia, bet pirmu sykį į sceną išėjus — truputį susijaudino, nuraudo ir nubalo. Tik už valandėlės gyvai nusišypsojo. Kai ji jaudenosi, tai ir aš nesavas jaučiaus. Bet kai nusišypsojo — man nuo krutinės rodos didžiausias akmuo nukrito.

Kitai mergaitai pianu pritariant, ji dainavo:

Kur tas šaltinėlis,
Kur aš jauna gėriau?
Kur tas mano bernužėlis,
Katrą aš mylėjau?
Kur tas mano bernužėlis,
Katrą aš mylėjau?

Kartą aš mylėjau,
Širdelėj turėjau,
Kas naktelė, per sapnelį,
Žodelį kalbėjau.

Kas naktelė, per sapnelį,
Žodelį kalbėjau.

Jau tas šaltinėlis
Žolelėm's apžėlė,
O tas mano bernužėlis
Kitą pamylėjo.
O tas mano bernužėlis
Kitą pamylėjo.

Eisiu į darželį,
Pinsiu vainikėlį,
Užsidėjus ant galvelės,
Bernelio liudėsiu.

Užsidėjus ant galvelės,
Bernelio liudėsiu.

Stebuklingai gražiu, gerokai pralavintu balsu Aušrelė dainavo. Tartum sidabrinis varpelis jos balsas skambėjo. Rodos iš aukšto dangaus atsistytas angelas į susirinkusius nepaprastomis melodijomis kalbėjo.

Jai dainuojant, visi klausėsi kaip apmirę, rodos giliausiose svajonėse pasikendė.

Pabaigus dainuoti, ji mandagiai nulenkę galvą prieš publiką, o tik tuomet žmonės lyg iš saldaus sapno pabudo ir grausmingai suplojo delnais.

Mane varstė didžiausio džiaugsmo šiurpuliai. Net keletas asarų per mano veidus nuriedėjo. O publika vis plojo ir plojo. Su ją plojau ir aš.

Pakartojo Aušrelė dainuotą dainelę. Bet publika vis dar nesiliovė plojus. Vis dar norėjo, kad ji daugiau dainuotų. Tuomet ji dar keletą dainų vis taip gražiai padainavo. Visos dainos klausytojams patiko.

Jai pabaigus dainuoti, rodėsi, kad publika ims Aušrelę ir įsidės sau į širdis. Taip labai ją vis pamilo. Aš tuomet jaučiaus kaip kelintame danguje. Mano smagumui ir džiaugsmui ribų nesimatė.

Vos spėjus jai užėti ir užscentį, aš tuojau pripuoliau prie jos ir, nieko nepaisydamas, daugeliu matant, karštai pabučiavau Aušrelę.

"Atleisk man, brangi, kaip galiu ir nemoku tau dabar už tokį gražų dainavimą atidekoti!" — šaukiau džiaugsmo apimtas.

"Patiko?" — paklausė ji.

"Labai!"

"Sakiau, kad nustebinsiu".

"Ištesėjai. Bet, Aušrele, kam tokią

liudną dainelę dainavai? Kam vietoje "į karą išėjo", pridėjai žodžius "kitą pamylėjo"? Mane tai labai sugraudino".

"Bet graži daina, ar ne?"

"Moki pasirinkti".

"Daug primenanti ir šiuo laiku ypač reikšminga".

"Nesuprantu, ką tu nori pasakyti".

"O, tik taip sau — pajuokavau".

Minties gėlės

AŠ ČIULPIU medų iš įvairių gėlių ir siūnių ji skaitytojų alkanoms sieloms. Aš rašau puikias mintis ir neprašau atlyginimo. Aš siūnių jas žmonėms, kad skaitytų jas. Aš myliu žemę, saulę ir visus gyvunus ir žmones, — apie tai ir rašau. Aš nieko neprašau, ko negeisčiau kitiems! Aš studijuojau savo šalį — Lietuvą ir jos įdomybę ir žmones. Aš kantariai laukiu to laiko, kada galėsiu suprasti kitus ir kiti supras mane — mano skonio augimą ir brendimą.

Mano prieteliai, aš įkvepiu savo gyvybę į šitas mintis. Lai jos kvėpuoja ir liepsnoja jūsų širdyse! Tegul mano minties gėlės buna laistomos gyvybės vandeniu!

Meilės žodžiai yra raktas ir slenktis į gyvenimo šventas misterijas.

Lietuvos sunys ir dukterys nenurims, kol jų civilizacijos žibintas nenušvis tikra Lietuvos saule.

Filosofai mato tik nuogą teisybę, bet poetai mato teisybės grožį.

Kada poezija numirs, jos dyvysėse, maloni muzika, liks nebyle; ir šilta, tvinkščiojanti meilės širdis atšals ir sustings. Gražios ir kilnios meno sesutės, be savo karalienės, betiksliai klajos.

Kada poezija numirs, šypsena ir romanas nusivilks savo linksmas drapanas ir užsivilks klaičius pilkus rubus, ir nuiludę vaikščios. Kalba įjės kos namų žvėryse ir paukščiuose, o žmogaus liežuvis virs žodžių negyvu skeletonu.

Kada poezija numirs, netikėjimas nuvys tikėjimą, žmonių sielos liks apgaubtos abejonės mirštančių ruku. Ir skaidri, linksma viltis nusigąs ir skris į kitas sferas, ir liudnoms ašaromis nuplaus valvorykštę nuo padangių.

Kada poezija numirs, virš jos karsto susirauzgę vynmedžiai banguos ir mėlynakės violetės lies rasines ašaras ant jos kapo. Mirtingųjų choras negiedos jai laidotuvių giesmės. Tegul jos requiem buna vasaros vėjų atdusis ir jūrų dejonės.

Ir vėl vasaros žiedai banguoja ir paukščiai dainuoja. Metai žingsniuoja ramiais ir šauniais žingsniais per mūsų kapus ir keičia mūsų džiaugsmus.

Miške! Džiaugiuos ir geriu gamtos tyrą orą. Paukščiai gražiai gieda ir gamta rodo savo puikų ir misteriską vaizdą. Malonu!

Vienas prie upelio. Klausaus. Jo muzika srijuvena ramumo sparnais. Pagauju jo dainą harmonijoje, kaip kad Goethe pagavo ją poezijoje, — šviežias, malonus čiurkšlenimas, sidabrinio garso bėgimas, vėsus ir raminašs murmės, gilios ramybės pauza. Vandens daina sukurė meliediją mano smegenų pokiliui, — saldus, šelsta, žavingi garsai šokinėja mano smegenyse. Jie pilni džiaugsmo ir šokančios gyvybės.

Kada tu busi atsipančiojęs ir laisvas, kada tavo kumas bus suvaldytas, išvaduotas ir atgaivintas; kada tavo akys matys visus daiktus jų tyrame nuogume; kada tavo širdis bus giedri ir kupina meilės ir mylėjimo; kada tavo protas pusiausvyruosis — tada, o pasauly, Palaimos Daržo vartai atsivers tau!

Tobulumas suteikia man džiaugsmo. Tobulumas prigimty nėra medžiagos sąvybė, bet dvasios. Visos dvasios džiaugiasi savo tobulumu. Aš trokštu visų dvasių palaimos dėl to, kad myliu pats save.

Mėnulis klajoja giedrioje padangėse, tarytum baltas flamingas savo sidabriname grožy. Debesys nedrumsčia giedrybės. Visa atmosfera yra dieviškai tyra. Žvaigždinės padangių gėlės kibirkščiuoja ir šviečia visoje erdvėje. Aš matau tave, o mano meile!

Tikėjimas viltimi aspiruoja į žinoji-

Aš nutilau, truputį pagalvojau ir dar labiau spaudžiau jos ranką, kuri virpėjo kaip pagautos paukštelės širdelė.

Grystant namo, rodžiau Aušrelei tą dangujau aukštai pakilusią žvaigždę ir vis kalbėjau:

"Ta žvaigždė šviečia danguje, o tu, mano brangi, šviesi Amerikos lietuviams ir visai žmonijai".

mą; žinojimas, išdėstymu, išbunda realybėje; realybė pražydi išminty.

Tyras originalumas gali būti suvoktas tik dievybėje.

Amžinoji siela gyvena žmogaus širdy.

Mes turim stengtis patenkinti didžiūmenės nepatenkintus norus. Mes turim statyti tiltą per tą bedugnę, kuri skiria mus nuo pasaulio kulturingųjų. Ir koku būdu mūsų nusenusių ir raudkėlės sielos pasveikins su prabėgusių šimtmečių jaunom, skaidriom ir nemirtinom akim kudikiams — jei ne iškoštos vaizduotės galybės rankom? Mes turim parupinti visuomenei nemaringo peno: tikros ir geros literatos, kuri sulgytų mus su kitomis tautomis. Todėl, liepkime iškilmingai raganei skinti visuotinos poezijos ir meno ir gyvenimo lapus bei žiedus ir išsunkti iš jų tyrą vandenį, kuriame mes galėtume maudyti savo silpnas ir dulkėtas sielas ir atgimdyti savo nuvytąsią jaunystę kaip Aisonas.

Tavo tylą yra muzika mano sielai; tavo balsas saldus kvapšny, kuris išgaruoja liepsnoje; tavo lupų bučkis dangiškas sapnas, kurį sapnuodamas aš užmirštu šito pasaulio nuodėmes. Tavo ramios akys, tavo mielos rankos, tavo mylinčios lupos ramina ir vėšina mano ugninę širdį, tarytum aušros raselė ar mėnulio svajonė.

Ramus poilsis nėra įjega pasiektas. Poilsis ir ramybė yra mūsų vidutinio dangaus tyros dovanos. Lietingi debesys ir giedra sutinka mus ašarose ir nusišypsojime. Gamta pasikartoja įstatu; žmogus — pareiga. O ta pareiga yra meilė. Gamta dirba tyloje — iš vidaus link išorės.

Šitaip privalėtų dirbti ir žmogus. Jo tikrasis gyvenimas niekad nėra vienišas. Jo prieteliai skaitlingi. Jis yra lyg Ciceronas, kurio tarpdury yra užrašyti žodžiai: "Kada aš esu vienišas, aš mažiausia tesu vienišas".

Materialistai, nepavydėk mokslui! Suskaidrėk! Pamatuok savo tikėjimą moksliniu pagrindu. Mokslas atidarys mūsų akims dieviško universo nuostabias misterijas. Jis stengiasi įkvėpti mums pasitikėjimą į neištirtus pasaulius ir nespauotas grožybes, kas glūdi aplinkui mus, tarytum debesies.

Lietuvos Didybės Dvasia! Pasakyk man, ar tu pažvelgsi iš padangių į mūsų dumblinų literatinių politikų ir žurnalistinių gigolų gaują ir paliepsi jiems nusiprausti ir sušvītėti, ir vesti suklaidintą liaudį į meilės, išminties, mokslo ir žinijos gilybę?! Pasakyk!

Kada šių minčių rašytojo ranka sustings ir atšals, ir liks nekrutanti ir tyli lyg kapas, kur ji gulės; kada drėgni, rasuoti garai užvaudos šitą jautrų, šiltą judesį, ir mirtis išties mų guolį ir apaus mūsų kapą; kada įkapių pala bus mūsų vienatinis uždangalas ir tampriai užvožtas karstas — mūsų vienatinis namas, ir mes neturėsim kitų prietelių, nė linksmy draugų — kaip tik kirmeles. Ai, tu šaltoji mirties ranka, tada atrakyk mums amžinojo gyvenimo vartus, kad mūsų kumams bemiegant žemės lovoje, mūsų sielos galėtų sugrįžti ir išlėsti Dievo širdy! BUDRIKAS.

Fragmentai

Meilė pasistato laikiną buveinę mūsų širdy, bet draugingumas stato joje šventovę — amžinai.

Graži siela yra tarsi liepsna, kuri visuomet siekia į dangų.

Širdis atvaduota iš skausmo yra vertingesnė, kaip krepšys kupinas aukso.

Meile yra visa, mirtis — niekis.

V. J. B.

Jaunimo literatura

Perskaitęs senai atsidėtąją iškarpa — Nado Rastenio vertimą (angliškai) Mačio-Kėkšto eilėrašcio "Troškimas" — pasigėrėjau ir manau, kad vertėtų tokios literatos jaunimui išleisti, kaip išleista dabar kitataučio knygelė apie Amerikos lietuvių. Tas pats Rastenis yra išvertęs ir Lietuvos himną. Kitas lietuvis, pernai pasižymėjęs savo dirbtu laiveliu atvykimu iš Havajų į San Francisco, Vytautas Braze, taip pat yra rašęs apie senovės lietuvių ir Lietuvų angliškais eilėmis. Chicagos šokėjas Belajus yra išvertęs gražių mūsų liaudies dainų. Tai ar neverta, sudėjus tik tuos kurinėjus, išleisti irgi pavidale tokios knygelės, kaip SLA (kitataučio parašytą) apie Amerikos lietuvių išleido. Butų jaunimui duotas į rankas "įrodymas", kad "pas mus kas nors yra", "kad galima kuo ir pasirodyti". Tokią antologiją turėtų koks senesnis amerikietis lietuvis, kad ir tas pats Rastenis, surinkti ir sutvarkyti.

Žinoma, ateities amerikiečių lietuvių vaikai bus ir žymių Amerikos rašytojų tarpe. Jie turės "maris" medžiagos: ir naujos Amerikai, ir stiprios! Papildys daug kur išsekusias čia temas, kurios jau kartkartėmis aprašytos. Šitai ir patarčiau ir Amerikai ir lietuviams!

Pavyzdžiui, parašyk visą knygą apie Dr. Vincą Kudirką, apie Kražių skerdynes, apie 1905 metus, iš baudžiavos, ir tt., ir tt., — juk tai visa srovė naujo, gaivinančio vėjo Amerikos literaturoje. Pateks paskui į filmas (movies)... Kad tai ne sapnas, rodo ir gana dažnos knygos Amerikos literaturoje apie menkus Europos "išsidvėjusius", buvusius kur ten pakampiuose kokiems nežinomiems karaliukais ar kunigaikščiais, ar kuo nors visai neryškiai "svarbius", "istorinius" asmenis. Tai kodėl tikram talentui nepaimti kada ir nešvistelėti mūsų istoriniais, vargingais, bet stipriais, įvykiais ir pergyvenimais?! Man rodos būtų labai verta. AREJAS VITKAUSKAS.

Gėlė iš knygos

Gėlė iš knygos štai iškrito... Ji — viešnia iš pasaulio kito. Imu eikliai nuo žemės ranka — ir palietimo tik užtenka, kad vėl atgimtų ta svajonė, ilgai man buvusi malone... Jauna buvai... O tavo kasos... Lankoje tavo kojos basos... Man įteikė tuomet — pasakius: "Gelelės, juk — gamtužės akys!... Jos mano jausmą tau čia mato..." — Toliau, širdis mana suprato... Dabar gėlė jau parudavo, tave gyvenimas pagavo ir nuo manęs senai atskyrė... Bet vis minčių manų didvyrė buvai, kai aš klajojau vienas per darganas ir niurias dienas... Kame dabar tu, o, bičiule!?

Ar sielvartai tave užgulė dar nepadarė kieta siela, — kame dabar, jaunyste miela?!... Ar tu menį tas saulės dienas, kai pievoje kvėpėji šienas, kai sviro nendrės paupyje ir buvo gera taip širdyje?!... Gėlelė aš eikliai pakėlęs, menu visas tas valandėles... AREJAS VITKAUSKAS.

Amerikos poezija

Viena knygų leidykla rugsėjo pirmą dieną išleis Amerikos poezijos rinkinį, skirtą kompozitoriams — parašyti gaidas rinkiny esamoms eilėms. Rinkinio vardas: LYRICS FOR SONGS, ir visi eilėraščiai parinkti tik tokie, kurie tinka pasidaryti dainomis. Arėjui Vitkauskui, kurio poezijos taip pat bus knygoje LYRICS FOR SONGS, leidėjai rašo: "We are highly impressed with the musical possibilities of your poetry, and shall be happy to include it in LYRICS FOR SONGS". THE POETIC VOICE OF AMERICA, 1940, rinkinys, jau esąs spaudoje, taip pat turi Arėjo Vitkausko poezijos.

*) Pasakoją apysakos vyriausias velkany, Ladas Vairas.

SLA kuopų piknike priimta rezoliucija žada remti kovą už Lietuvos laisvę

5,000 Lietuvių protestas del Lietuvos pavergimo

Prie Chauncy ežero, netoli nuo Westboro, Mass., liepos 28 dieną įvyko didelis S. L. A. 2 apskrįčio piknikas, kuriame dalyvavo visos apiešinės SLA kuopos. Žmonių suvažiavo apie 5,000, o gal ir daugiau. Skaitlingiausia buvo reprezentuojama Worcesterio kolonija. Buvo gražus burys lietuvių iš Bostono, Cambridge'aus, Lynno, Lawrence'o, Lowellio, Hudsono, Montello ir iš kitų kolonijų. Ir buvo visokių partijų bei pažiūrų žmonių. Nors 2 apskrįtis yra skaitomas lyg ir sandariečių vadovaujama organizacija, tačiau piknike matėsi visi žymnieji socialistai, buvo nemaža komunistų ir katalikų. Nežiūrint šitų skirtumų, piknike visi jautėsi kaip vienos šeimos nariai ir nuosirdžiai vieni su kitais sveikinosi. Tik kai kurie komunistai laikėsi truputį nuosaliau. Išrodė, kad jie jaučiasi lyg ir nusikalte lietuviams. Matyt, sąžinė jiems išmetinėja, kad jų vienminčiai Lietuvoje virto "penktąja kolona" ir pardavė savo tėvynę svetimai valstybei.

Lietuvos nelaimę Amerikos lietuviai atjaucia labai giliai. Ant pikniko kitokių temų beveik ir nesigirdėjo, kaip tik Lietuva. Buvusių Smetonos valdžiai vieni užtaria, kiti džiaugiasi kad jos nebėra. Tačiau niekas nesidžiaugia, kad Lietuva neteko nepriklausomybės.

— Man Smetona nepatiko — kalbėjo vienas aukštąs vyras iš Worcesterio. — Bet aš jums pasakysiu, kad geriau Smetona, negu Stalinas. Aš nebūčiau priešingas ir bolševikų valdžiai, jeigu ji būtų lietuviška, pačių Lietuvos žmonių pastatyta. Bet aš negaliu pritarti tokiai valdžiai, kurią pastatė atėję iš Rusijos ginkluoti okupantai.

Kitas filozofuoja, kad mažoms valstybėms negali būti gyvenimo tarp didžiųjų imperijų, taip kaip mažam medeliui nėra saulės nei oro tarp didelių girių.

— Tas tiesa, — pastebi trečias. — Silpnas prieš galingą neatsilaikys. Bet tai nereiškia, kad silpnas neturi teisės protestuoti kuomet galingas į skriaudžia ar žudo. Mes esam maža ir silpna tauta. Bet mes norim būti laisvi ir gyventi kaip mums patinka, o ne kaip kiti norėtų. Tautų apsisprendimo sprincipą pripažino ir Rusijos revoliucija, kada caras buvo nuverstas. Ir mūsų tauta apsisprendė būti nepriklausoma.

ma. Vėliau Sovietų Sąjunga Lietuvos nepriklausomybę pripažino ir garantavo ją savo parašu "visiems amžiams". O ką dabar padarė Stalinas? Nusisiprovė ant Sovietų Sąjungos garantijos, nusisiprovė ant jos parašo ir atsiuntė raudonąją armiją su tankais ir orlaivais sutriuškinti Lietuvą, jeigu ji drįstų jo okupantams pasipriešinti. Prieš šitokią smurtą negalima tylėti.

Taip kalbėjo senas socialistas. Visi aplink jį nutilo ir nusileistomis galvomis klausė jo žodžių. Kai kurių akyse sužibo ašaros.

Vėliau prasidėjo oficialios pikniko prakalbos. Pirmininkas A. Kriaučialis pakvietė publiką prie tvarkos ir perstatė kalbėti SLA Pildomosios Tarybos narį S. Mockų, kuris pasakė gana gerą kalbą.

Antruoju kalbėtoju buvo SLA prezidentas adv. Bagočius. Jis karštai atsisakė į tukstantinę publiką, kad šiandien daugiau negu kada nors mums reikalinga vienybė ir solidumas, nes mūsų tautą ištik skaudus smugis. Galingas kaimynas užpuolė ir pavergė mūsų tėvų žemę. Kalbėtojas perskaitė ir rezoliuciją, kuri ten pat ant greitųjų buvo pabrėžta. Jos turinys toks:

Rezoliucija

"Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 2-rojo apskrįčio išvažiavime, kuris įvyko 1940 metų liepos 28 dieną, Westboroje, Mass., 5,000 Amerikos piliečių, lietuvių kilmės ir tautybės, visais balsais prieš 5 nutarė pareikšti gilų apgailėstą, kad lietuvių tautos nepriklausomybė liko galingo kaimyno, USSR, sutrempta ir mūsų tautos troškimas kurti savo ateitį bei kultūrą buvo sutrukdytas, kartu paneigiant demokratiją ir tautų apsisprendimo principą.

"Konstatuodami šitą įvykį su dideliu skausmu savo širdyse, mes pasizadame remti kiekvieną teisėtą pastangą, kad šitas sunkus lietuvių tautai smugis būtų atitaisytas.

"Šito pareiškimo kopijos turi būti pasiųstos Suvienuytų Valstijų vyriausybei Washington, dabartinei Lietuvos vyriausybei Kaune ir paskelbtos spaudoje.

A. Kriaučialis, pirm.
K. Mėreškevičius, sekr.
J. Dvareckas, išdin.

Rezoliuciją priėmus kalbėjo dar A. J. Namaksy, SLA 2-rojo apskrįčio organizato-

rius ir jaunuolis Matejaška, nesenai atvykęs iš Lietuvos. Pasibaigus programai, buvo traukiamos dovanos, o paskui sekė muzika, šokiai ir dainos. Piknikas pasibaigė labai gražiai. Reporteris.

Nauja lietuvių meno jėga

Daugelis SLA kuopų veikėjų užklauso mane apie skulptorių Mykolą Nosalių, iš Central Falls, R. I., kuris išsuntinėjo žinomiems veikėjams bilietukus laimėjimui \$1,400.00 vertės labai šaunus "Grandfather Clock" Brockton, Mass. parodoje rugsėjo 14 dieną, 1940 m.

Nosalius yra matomai savamokslis, bet labai originalus skulptorius (iš medžio skulptuotojas). Minėtą laikrodį matė tukstantį lietuvių ir juo mi gerėjosi. Matomai Nosalius yra praleidęs kelis metus jo padarymui. Jo Basanavičiaus ir kitų lietuvių didvyrių biustai yra labai įdomūs ir gražūs. Man teko matyti prezidento Rooseveltto Baltamjam Name Washingtono Nosaliaus padarytą mūsų prezidento labai originalų biustą.

Kadangi Nosalius yra invallimas ir beturtis, tai jis užsielpino lietuvių paramos. Jo antraštas yra: Sculptor Nosalius, 30 Cross Street, Central Falls, R. I.

F. J. BAGOČIUS,
SLA prezidentas.

Detroit, Mich.

Darbu pilnos rankos, bet dirbdami iš eilės juos gražiai nudirbime

Pirmame ir Antrame SLA Pažangos Vajuje mūsų 13 distriktais smarkiai darbavosi, kad neatsilikus nuo kitų kolonijų. Pirmame Pažangos Vajuje mes detroitiečiai turėjome smarkią ir veiklą darbotojų, kurią buvo paskyręs broliis Kleofas Jurgelionis, tai seserį M. Kemešienę, kaip generalę organizatorę. Paskirta ji pradėjo darbą, pasikiviedama talkon keletą veiklesnių narių, ir visi dirbo sutartinai ir pralenkė kitų kolonijų kuopas, ir mūsų 13 distriktais laimėjo pirmą vietą. Taipgi muvieną SLA 352 kp. du organizatoriai, sesuo B. Kėblaitienė ir C. Martin, pasižymėjo, prirašę po didelį skaičių naujų narių, ir pasiekė aukštus laipsnius. Kiti organizatoriai irgi dirbo su pasižymėjimu, o tokiu būdu ir buvo prirašyta nemažas skaičius naujų narių, ypač jaunuolių.

Antram Pažangos Vajui prasidėjus, M. Kemešienė pasiūsiuavo būti vyriausia galva to darbo. Ji rekomendavo SLA 352 kuopos susirinkime

vieną veikliausių ir gabiausių organizatorių, kuris gali tą darbą atlikti, tai C. Martin. SLA 352 kuopa jį užgėrė, taipgi pažangos vajuos vadovas, broliis Jurgelionis, jį užgėrė.

Dar turiu priminti apie seserį M. Kemešienę. Nors ji pasiūsiuavo nuo to darbo, bet vistiek dirbo ir pagelbėjo kitiems organizatoriams įieškoti naujų narių. Reikia priminti dar vieną darbuotoją — Martą Strazdiene, kuri man pagelbėjo naujų narių prirašyti. Marta ir Antanas Strazdai turi daug pažinčių ir daug draugų toje Detroito lietuvių ir su visais draugiškai sugyvena. Bet pagaliau visų negalima čia suminėti, kurie nors kiek prie to darbo prisidėjo, ar antraštas pridavė, ir tt. Ačiū visiems!

Dabar štai ką turiu pasakyti apie broli C. Martin. Kada prasidėjo Antras SLA Pažangos Vajus, tai visi tie patys organizatoriai ir kiti nauji prisidėjo ir toje talkon. Broliis C. Martin pasakė: "Dirbkim ir tylėkim, o jei visi išvien dirbsime, tai ir bus pasekmės geros". Ištikrųjų, C. Martino žodis išsipildė ir mes neatsilikom nuo kitų lietuvių kolonijų, o pasibaigus Antram Pažangos Vajui — mūsų du organizatoriai pasiekė 5 laipsnį. Taipgi kiti organizatoriai pasiekė žemesnius laipsnius. Broliis C. Martin daug pagelbėjo organizatoriams prirašyti narius, nes jis tarpe Detroito ir apiešinės lietuvių yra plačiai žinomas kaip visuomenės veikėjas ir dirba del organizacijų, kurios sutvertos ant gerų pamatų. Taipgi kelis metus jis buvo SLA 352 kuopos pirmininkas, o kada jis pasiūsiuavo nuo pirmininkystės, tai pašmė dar sunkesni darbą, tai yra organizatoriaus darbą.

Pirmame ir Antrame Pažangos Vajui mums pasisekė prirašyti nemažas skaičius jaunimo. Broliis C. Martin pasakė: "Ką mes dabar darysime su tuo gražiu jaunimu? Kaip mes galėsime tą jaunimą palaiykoti prie šios brangios organizacijos?" O jo manymu, jeigu palaikyti tą jaunimą, tai reikia jam duoti sportą, nes tik tada mes galėsime su savim jaunimą turėti. Todėl broliis C. Martin tuojau suorganizavo base-ball jautką. Atsirado gabi jaunuolių, kurie jau yra geri lošikai, dalyvavę prie amerikoniškų jautkų. Dabar jiems garbė priklaustyti prie lietuvių jautko. C. Martin daug vargo turėjo, kol suorganizavo tą jautką. Žinoma, reikėjo sukelti šiek-tiek kapitalo. Pradžiai tuojau buvo atsikreipta pas mūsų lietuvių biznierių ir profesionalus, ir visi pritarė tam geram darbui.

Todėl baseolininkai užkviečia visus Detroito ir apiešinės lietuvių, ypač biznierių ir profesionalus, dalyvauti šiame piknike ir pamatyti gražų jaunimą lošiant su kitu jautku. Taipgi pagerbti mūsų lietuvių baseolininką, Wm. B. McCasky. O tuo pačiu sykiu paremsite jaunuolius. Įžanga į pikniką tiktai 25 centai, o prie įžangos tiketo bus laimėjimas 3 dovanų. Tikiets galima išanksto pasipirkti pas visus baseolininkus, pas C. Martin, pas rėmėjus ir pas SLA narius. Jeigu rugpjūčio 17 dieną lytu, tai piknikas įvyks šeštadienį, rugpjūčio 24 dieną. Bet nepamirškite rugpjūčio 17 dienos ir nesivėluokite pamatyti mūsų baseolininkus lošiant 4 val. po piet. Šokiai prasidės 7 val. vakare ir tęsis iki vėlumai nakčiai. Paimti geri muzikantai, kurie gros lietuviškus ir amerikoniškus šokius, ir galėsime gerai patrepsėti. Bus skanių užkandžių ir gėrimų. Taipgi pasimatysite su savo draugais ir pažystamais. P. Kučinskas.

bui: davė po \$10.00 ir jų vardai buvo įspausti ant baseolininkų drabužių, o ant krutinės yra uždėtas gražus šios organizacijos vardas angliškai "Lithuanian Alliance". Tas mūsų gražus jautkas yra prisirašęs prie Federation Class B ir kiekvieną sekmdienį susikerta su skirtingu jautku. Nors mūsų jautkas tik šį pavasarį susiorganizavo, bet gerai lošia, ir kaip kada jam tenka susidurti su geriausiu jautku, bet mūsų jaunuoliai atsilauko. Taipgi jie turi gerą patyrusį coach—Bill Zizzi, kuris yra ir jautko vedėjas, ir geras draugas C. Martino. Tai matote, kaip yra gera turėti gerus draugus. Nors Zizzi yra ir svetimtautis, bet jis lietuvių labai myli ir dirba be jokio atlyginimo. O kada baseolininkai turės keletą centų savo ižde, tada galės šiek-tiek jam atlyginti. SLA 352 kuopos baseolininkų jautkas prižiurimas ir tvarkomas C. Martino, kuris turi prižiūrėti, kad praktikas lankytų, ir tt.

Naktinis piknikas
Pamatykite Wm.
B. McCasky

Rugpjūčio 17 d., SLA 352 kuopos baseolininkai rengia didžiausią pirmutinį naktinį pikniką, kuris bus Beechnut Grove gražiame lietuvių darže. Vieta visiems gerai žinoma — Middlebelt Road, pusė mylios pravažiavus Vanbarn Rd. Pradžia 2 val. po piet. Baseball lošimas prasidės 4 val. po piet, nes ten yra lošimui vieta. Mūsų lietuvių baseolininkai susikirs su pagarsėjusiu lenkų jautku.

Galima tikėtis, kad didelis skaičius dalyvaus ir lenkų šiame piknike. Taipgi yra užkviestas pagarsėjęs lietuvis baseolininkas, kuris lošia kaip pasižymėjęs lošikas prie American League Detroito Baseball Team'e. Tai Wm. B. McCasky. Broliis C. Martin su juo ypatiškaip pasimatė ir jis pasižadėjo atvažiuoti piknikan. Taigi dabar visiems bus proga su Wm. B. McCasky pasimatyti rugpjūčio 17 dieną.

Todėl baseolininkai užkviečia visus Detroito ir apiešinės lietuvių, ypač biznierių ir profesionalus, dalyvauti šiame piknike ir pamatyti gražų jaunimą lošiant su kitu jautku. Taipgi pagerbti mūsų lietuvių baseolininką, Wm. B. McCasky. O tuo pačiu sykiu paremsite jaunuolius. Įžanga į pikniką tiktai 25 centai, o prie įžangos tiketo bus laimėjimas 3 dovanų. Tikiets galima išanksto pasipirkti pas visus baseolininkus, pas C. Martin, pas rėmėjus ir pas SLA narius. Jeigu rugpjūčio 17 dieną lytu, tai piknikas įvyks šeštadienį, rugpjūčio 24 dieną. Bet nepamirškite rugpjūčio 17 dienos ir nesivėluokite pamatyti mūsų baseolininkus lošiant 4 val. po piet. Šokiai prasidės 7 val. vakare ir tęsis iki vėlumai nakčiai. Paimti geri muzikantai, kurie gros lietuviškus ir amerikoniškus šokius, ir galėsime gerai patrepsėti. Bus skanių užkandžių ir gėrimų. Taipgi pasimatysite su savo draugais ir pažystamais. P. Kučinskas.

Todėl baseolininkai užkviečia visus Detroito ir apiešinės lietuvių, ypač biznierių ir profesionalus, dalyvauti šiame piknike ir pamatyti gražų jaunimą lošiant su kitu jautku. Taipgi pagerbti mūsų lietuvių baseolininką, Wm. B. McCasky. O tuo pačiu sykiu paremsite jaunuolius. Įžanga į pikniką tiktai 25 centai, o prie įžangos tiketo bus laimėjimas 3 dovanų. Tikiets galima išanksto pasipirkti pas visus baseolininkus, pas C. Martin, pas rėmėjus ir pas SLA narius. Jeigu rugpjūčio 17 dieną lytu, tai piknikas įvyks šeštadienį, rugpjūčio 24 dieną. Bet nepamirškite rugpjūčio 17 dienos ir nesivėluokite pamatyti mūsų baseolininkus lošiant 4 val. po piet. Šokiai prasidės 7 val. vakare ir tęsis iki vėlumai nakčiai. Paimti geri muzikantai, kurie gros lietuviškus ir amerikoniškus šokius, ir galėsime gerai patrepsėti. Bus skanių užkandžių ir gėrimų. Taipgi pasimatysite su savo draugais ir pažystamais. P. Kučinskas.

Bristol, Conn.

Bristolio SLA kuopų ir klubų gegužinė lietuvių mokyklos naudai

Maža mūsų lietuviška kolonija, bet turi dvi SLA kuopas, butent suaugusių ir jaunuolių, ir lietuvių klubą. Šios dvi organizacijos sudaro mūsų kolonijos lietuvių tautinės kultūros gyvenimą, apie kurį sukasi mūsų organizacinio ir kultūrinio veikimo ratas. Mažos mūsų pajėgos, bet didelį kultūros darbą atlieka — palaiko SLA lietuvišką mokyklą, kuri veikia mūsų mieste jau

per tris metus ir gražiai auklėja, lietuvių mūsų jaunąją kartą — jaunimą lietuviškojo dvasioj: mokina mūsų jaunuolius lietuviškos kalbos ir rašybos, pratina prie lietuviškos sąmonės ir tuo tikslu mes per savo mokyklą ryžtamės sustiprinti mūsų lietuvišką koloniją ir mūsų organizacijas — SLA kuopas ir klubą. Šiame mūsų organizaciniame ir kultūriname darbe sutampa visų vietos lietuvių veikimas ir pasižventimas.

Mokyklos naudai mes renčiame gražią, linksma gegužinę su šokiais šeštadienį, rugpjūčio 10 d., Klubo Parke, Bristoly. Šia proga pranešame visiems Bristolio ir kitų kolonijų lietuviams ir prašome visus dalyvauti mūsų nepaprastoj gegužinėj-piknike, Bristolio Liet. Klubo Parke. Ypatingai prašome New Bristaino, Hartfordo ir Waterburio lietuvių, ypač jaunimą į mūsų gegužinę ir šokius atsilankyti. Visus maloniai priimsim ir pavaišinsim, ir busim labai dėkingi visiems už mums suteiktą moralinę paramą savo dalyvavimu mūsų gegužinėje. Kviečiam visus SLA narius dalyvauti ir paremti mūsų kilnų tikslą — mokyklos naudai rengiamą gegužinę. Rengėjai.

Mt. Greenwood, Ill.

SLA 178 kuopa rengia didelį pikniką

SLA 178 kuopos gražus šeimyniškas išvažiavimas arba piknikas įvyks rugsėjo 8 d., Ryans Woods, 87-th St. ir Western Ave. Kiek dabar tenka sužinoti, tai šis piknikas gal bus pirmutinis toks didelis ir gražus. Bus muzikalis programos, komedijų ir dovanų laimėjimas. Visi SLA nariai ir liuosos valios lietuviai prašomi tą įsitęmyti, nes tame mūsų kuopos piknike visi turės progos smagiai laiką praleisti ir koarčiau susipažinti su savo draugais. Atsilankykite visi į SLA 178 kuopos pikniką rugsėjo 8 dieną! Pikniko Komisras, B. V.

Tunkhannock, Pa.

SLA 223 kuopa surengė gardžią vakariene naujų narių priėmimui

Gegužio mėnesy naujai suorganizuota SLA 223 kuopa, Tunkhannock, Pa., susidedanti vien tik iš lietuvių fermerių ir pavadinta Dr. Vinco Kudirkos vardu surengė gražų balij-vakariene liepos 29 dieną, Grangs Svetainėje, East Lemon, Pa. Svetainė buvo papuošta Lietuvos ir Amerikos vėliavomis.

Dalyvavo apie 40 vietos ukininkų ir du garbės svečiai: SLA 7 apskr. organizatorius V. A. Kerševičius (kuris suorganizavo 223 kuopą) ir Vincas Jankus iš Boston, Mass., kurie pasakė gražias kalbas apie SLA.

Nauji nariai puikiai pavaišinti, SLA paliudijimai išdailinti ir su ceremonijomis nariai priimti į SLA, kuriu darsi 27 ir 3 seni persikėlė iš kitų kuopų.

Viso SLA 223 kuopa dabar turi 30 narių. Visi ukininkai. Reikia pasakyti, kad labai svetingi ir malonūs šie lietuvi ukininkai, kad net sunku buvo skirtis su jais.

Lai visuomet ta dvasia pas juos buna! Svečias.

Skubus pajieškojimas

Lietuvos generalis konsultas New Yorke skubiai pajieško slapšio (P. Slapšys) į Suvienuytas Amerikos Valstijas atvykusio šiais metais tarp gegužio-liepos mėnesio. Jam Lietuvos gen. konsulate yra skubus laiškas.

Lietuvos Generalis Konsulatas,
16 West 75-th Street,
New York, N. Y.

Kuopų susirinkimai

TORONTO, CANADA. — SLA 236 kuopos sekantis susirinkimas įvyks rugpjūčio 12 dieną, 2 valandą po pietų, priprastoj vietoj. Kviečiami visi kuopos nariai į tą susirinkimą atsilankyti ir reikalus aptarti. Ateldami atsiveskite kandidatų prirašytį prie SLA 236 kuopos. S. Bieliauskienė, koresp.

LOS ANGELES, CAL. — SLA 75 kuopos susirinkimas įvyks rugpjūčio 9 dieną, 7 valandą vakare, Veterans Hall, 246 So. Hill St. Visi nariai ir narės malonėkite pributi ir užsimokėti mėnesinius mokesčius. Taipgi yra svarbių reikalų epkalbėjimui del kuopos labo. Ateldami atsiveskite nors po vieną kandidatą prirašyti prie SLA 75 kuopos. K. Lubin, sekr.

ESPLEN-PITTSBURGH, PA. — SLA 353 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks rugpjūčio 11 d., 1:30 valandą po pietų, LPDA svetainėje, 424 Locust Street, McKees Rocks, Pa. Visi nariai ir narės kviečiami atsilankyti ir užsimokėti savo mėnesines mokesčius, kad neliktu suspenduoti, o vėliau išbraukti iš organizacijos. Ateldami atsiveskite kandidatų prirašytį prie SLA 353 kuopos. Olga Sandaitė, sekr.

AKRON, OHIO. — SLA 198 kuopos susirinkimas įvyks rugpjūčio 11 dieną, 1 valandą po pietų, 350 South Street. Visi nariai turi pributi, nes turim svarbių reikalų aptarimui, o ypatingai aptarti pikniko reikalą, kuris rengiamas kartu su rusais rugpjūčio 18 dieną, 401 E. State Rd., Barberton, Ohio. Šis piknikas bus jau paskutinis šiame, todėl visi nariai butinai dalyvausite. Rengia Komisija.

SLA KUOPŲ IR APSKRĮČIŲ PARENGIMAI

SLA KETVIRTO APSKRĮČIO antaras didelis išvažiavimas įvyks rugpjūčio 25 dieną, East Hartford, Conn., stotis 24-ta, Glastenbury, Conn., lietuvių parke. Pradžia 11 val. ryte. Visi lietuviai nuosirdžiai kviečiami dalyvauti. Komitetas ir Valdyba.

CLEVELAND, OHIO. — SLA 136 kuopa rengia šeimynišką išvažiavimą rugpjūčio 18 dieną, o jei lis, tai išvažiavimas įvyks rugpjūčio 26 dieną, Euclid Creek Parkway, Euclid Ave. Entrance. Prasidės ryte ir tęsis iki vėlai vakare. Vietą surasti lengva. Galima važiuoti gatvekariu Euclid Ave. 212 Street, kuris eina kas pusę valandos. Išlipiti reikia ant Dille Rd., iš kur pažėjus po dešinėje rasit išvažiavimo vietą. Su mašinom reikia važiuoti Dille Rd. iki vietai. Visų narių pareiga dalyvauti išvažiavime, nes taip yra nutarta, o kas nebus, tas neturės rugoti. — SLA 136 kp. pirmininkas.

TĖMYKITE!

Didelis 548 puslapių paveikluotas veikalas antgalviu

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJ

Istorija

/ TAI yra netik istorija /
/ didžiausias fraternalės /
/ organizacijos, bet tai /
/ yra beveik visų Ameri /
/ dos 27 ir 3 seni persikėlė /
/ joje pakliudoma ir pla /
/ čiai aprašoma mūsų vi /
/ suomeniškų santikių iš /
/ eivijos. Juo veikiau tą /
/ veikalą užsisakykite, /
/ tuo greičiau apsipaižin /
/ site su Amerikos lietu /
/ vių istorija. Pasiskubin /
/ kit.

Kaina ----- \$1.50
Drutame apdare ----- \$2.00

Reikalaudami, kreipkitės į Tėvynės Administraciją šiuo adresu:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 W. 30-th Street,
New York, N. Y.

PAŽYMĖJIMAI IS REDAKCIJOS KREPŠIO

KAIP gražiai ir pavyzdinai veikė ir veikia SLA 532 kuopa, iš Detroit, Mich., rasite šiame Tėvynės numery papasakojimą brolio P. Kučinsko. Kiekvienas SLA narys, o ypač SLA veikėjas, turėtų jį atydziai perskaityti, nes iš jo gali gerai pasimokyti panašaus veikimo. O mes jau ne sykį kartojome ir dar pakartojame, kad pas Detroit'o mūsų brolius ir seseris yra tikrojo broliškumo ir pasižventimo mūsų Susivienijimui. Tokio pasižventimo galėtų atsirasti ir pas kitų miestų SLA brolius ir seseris.

Kas dirba angliakasyklose ir kas gyvena angliakasyklų srityse — gerai žino, koks mainerių gyvenimas ir kokias nelaimes jiems priešina pergyventi. Bet kas to gyvenimo ir aplinkybių nežino — gali bent dalinai su juo susipažinti iš gana ryškios aprašymo, kurį mums pateikia broliis S. Bakanas. Jis rašo apie nesenai nutikusią angliakasyklų nelaimę Portage, Pa., kur žuvo 63 angliakasai, jų tarpe 5 lietuviai, ir iš jų vienas SLA 48 kuopos narys — broliis J. Kučinas.

ŠIAME Tėvynės numery talpiname oficiali pranešimą iš Washington'o apie atėvių (ne piliečių) registraciją ir pirštų nuotraukų ėmimą. Susipažinkite su tuo pranešimu ir būkite priširengę tą būtiną pareigą be jokio dvejojimo ir pasipriešinimo atlikti. Už neatlikimą busite baudžiami \$1,000 ir šešių metų kalėjimo bausme. Visi tie, kurie nesate šio krašto piliečiai — užsiregistruokite. Taipgi praneškite apie tai ir tiems, kurie laikraščius neskaito.

"AMERICAN LITHUANIANS" tai graži ir turininka knygelė apie Amerikos lietuvių. Ją išleido mūsų Susivienijimas, ir ji kainuoja tik 10 centų su prisiumtu. Todėl įdėkite į voką dešimtuką ir prisiųskite mums, o netrukus gausite tą gražią knygelę, kurią galėsite patys pasiskaityti ir kurią mielai skaitys jūsų vaikai.

LIETUVOJE jau prasidėjo "raudonasis teroras". To iš bolševikų ir reikėjo tikėtis. O tai liudnas atsitikimas, liudnas mūsų tautos žmonių likimas Lietuvoje. Ten bus išsaudyti ir išpjauti visi geriausi mūsų tautos sunus ir dukterys. Pasilikis tik pasturalakai, kuriuos Stalinui bus lengva valdyti ir jodyti. Šiame momente dreba širdis kiekvieno dorą Amerikos lietuvių, nes gal netrukus ne vienas suži-

nos, kad jo tėvas, motina, broliis, sesuo ar giminė jau nuėjo į amžinąjį dėka "raudonojo teroro".

PRAEITĄ savaitę šie broliai ir seserys pareiškė noro prisirašyti prie mūsų Susivienijimo:

35 kp., Wilkes Barre, Pa. — Juozas Zabrauskas;
88 kp., E. St. Louis, Ill. — Mary Kurelaitis;
134 kp., Chicago, Ill. — Aldona Bastis;
223 kp., Tunkhannock, Pa. — Simonas Kitchenauskas;
314 kp., E. St. Louis, Ill. — David J. Hornell,
Martha E. Hornell;
352 kp., Detroit, Mich. — Edmund A. Walainis,
Edward D. Walainis,
Peter J. Stonis,
Minnie Stonis,
Agatha M. Bradley.

Mūsų Korespondentai Apie Bendrą Lietuvų Veiklą Amerikoje

FAKTŲ ŠVIESOJE

Prasidėjus tarp Vokietijos ir Lenkijos karui, Lietuva, kaip ir kitos Baltijos valstybės, liko griežtai neutrali. Ji savo nusistatymo nepakeitė, kuomet į karą įsimašė SSSR. Net ir 1920 metais Lenkijos užgrobtą Vilniaus ir Suvalkų sričių Lietuvai neužėmė, nors ir skaitė tas žemes savomis, nuo senovės lietuviams apgyventomis. Rugsėjo mėnesį Sovietų Sąjunga iškėlė ultimatumus Estijai ir Latvijai, o už kelių dienų ir Lietuvai, reikalaujama suteikti bazes ir įsileisti Sovietų įgulas, neva tų šalių apgynimui nuo galimų agresijų, nors nei viena iš jų tokio apgyrimo neprašė. Maža Lietuva, negalėdama iš niekur susilaukti pagalbos, buvo, kaip ir Latvija su Estija, priversta "savo noru" pasirašyti paktą, nors ir matė, kad per jį Lietuvos suverenumas liko pažeistas. Didelis kaimynas perleido Lietuvai apie 1/4 dalį lietuviškųjų žemių, kurias jis pats 1920 metų sutartimi pripažino Lietuvai: pas save palikę didesnę dalį žemių dalį. Matydama likusių gyventojų nepasitenkinimą, visus lietuvius žiauriau buvo prievarta vertė persikelti į Rusijos gilumą. Dešimties tūkstančių žmonių per naktį turėjo aplėisti savo iš senų senovės apdirbamą žemę, pamesti gimines, kurie čia pat — Lietuvos pusėje — stovėdami ir žiūrėdami į savo genčių tragišką likimą, pludo ašarose, negalėdami nelaimingiesiems padėti.

Atvyko Sovietų įgula. Pradžioje neva korektiškai elgėsi, bet buvo jaučiama, kad ta padėtis laikina, nors ji, Suomijos pasipriešinimo dėka, ir ilgiau užsitęsė nei Sovietai norėjo. Po karo su Suomija kiek susitvarkiusi, Sovietų valdžia pamatė, jog Baltijos kraštuose žmonės nelinksta prie svetimo jiems komunizmo; gi tolimesnis tokios padėties palaikymas gali išsukelti Sovietams pavojingą situaciją, nes Sovietų įgula kariai pradeda pastebėti skirtumą tarp Sovietų ir Baltijos kraštų santvarkos ir tą skirtumą įvertina Sovietų nenaudai. Iš Sovietų įgula prasidėjo dezertyravimas; tik tų šalių vyriausybės, matydamos sau iš to pavojų, turėjo, saugodamos save, grąžinti dezertyrus jų vyresnybei. Esant tokioms aplinkybėms, o lygiai ir ekonominiams sumetimais (valiutos klausimas, savo bazių ir garnizonų išlaikymui) Sovietai nutarė paskubinti tvarkos sugylinimą Baltijos kraštuose su tvarka Sovietuose. Imant dėmesį, kad Lietuva vienintelė iš trijų Baltijos kraštų rubežuojasi su Vokietija, Lietuva ir buvo parinkta kaip pirmoji pilnai ir galutinai okupuojama, kas ir buvo padaryta birželio 15 d., tuo pačiu apsupant ir kitas dvi Baltijos valstybes ir paliekant jas pilnoje Sovietų valdžios valioje.

Sovietų valdžia Lietuvai metė naivius apkaltinimus dėl pagrobimo kelių karių, kas neva įvyko kelių savaičių laikotarpyje. Sovietų armijos dezertyrai virto kankiniais: Lietuvos valdžios organai išdėrė juos suimti ir kankinti. Tikrumoje gi, Lietuvos valdžios agentai, kad palengvinti dezertyrų padėtį, patarė patiems sugrįžti, kitaip Lietuvos valdžios agentai bus priversti juos pristatyti Sovietų komendantams.

Lietuvos vyriausybė suprato visą padėties rimtumą, pasiruošė duoti Sovietams pilną satisfakciją ir paskyrė tarpininkinę komisiją nurodžiusiems

faktams nuodugniai ištirti. Bet ne to Sovietams reikėjo... Į komisijos darbus Sovietai visiškai nekreipė dėmesio, o pareikalavo Lietuvos ministerį pirmininką ir užsienų reikalų ministrą atvykti į Maskvą. Pasikalbėjime su jais, pirmiau mesti apkaltinimai jau nelošė svarbios rolės. Naktį ir birželio 15 d. Lietuvos užsienų reikalų ministeriui Urbšui buvo perduotas Sovietų ultimatumas, reikalaujantis Lietuvos sudaryti Sovietams priimtina valdžią ir įsileisti Sovietų armiją tokiame skaičiūje, kokio panorės pati Sovietų karo vadovybė.

Lietuvos vyriausybė turėjo nusileisti ir padarė paskutinį bandymą išlaikyti bent šokią tokią savivaldą. Ypač, kad Sovietų vyriausybė pasikalbėjimuose su Lietuvos vyriausybės nariais ne kartą užtikrino, jog vidaus santvarka ir politika jų neįdomiausia ir jį Sovietai nenorį kištis. Lietuvos valstybės prezidentas priėmė A. Merkio kabineto atsisąjūdinimą ir pavedė krašte populiariam, plačios koalicijos šalininkui, buvusiam kariuomenės vadui, gen. Raštikiui sudaryti vyriausybę. Bet Sovietų vyriausybė koalicinė valdžia buvo nepriimtina. Sovietai gerai žinojo Lietuvos žmonių nusistatymą — visuose gyventojų sluoksniuose be luomo ar politinio įsitikinimo skirtumo branginimas savo nepriklausomybės. Tai birželio 15 d. vakare į Kauną buvo atsiųstas iš Maskvos užsienų reikalams komisaro pavaduotojas Dekanozovas sudaryti valdžią. Nuo to momento Lietuvoje vyko tai, kas buvo diktuota svetimo stipraus kaimynui. Lietuva, akivaizdžiai kelių šimtų tūkstančių svetimos mechanizuotos, ją okupavusios, armijos, savo valios pareikšti negalėjo. Tokiu būdu reikia paaiškinti atsiradimą Justo Paleckio vyriausybės, kurios daugumas narių, neišskiriant nei paties Paleckio, nė prie jokių kitų galių negalėjo atsirasti valdžios. Kiekviena iš Lietuvoje nusistovėjusių politinių srovių, nuo dešiniųjų iki kairiųjų, socialistų imtinai, savaip žiūrėjo į Lietuvos vidaus tvarką ir į valdymo formą. Vienok negingamas faktas tai, kad visos jos vienodai karštai brangina Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Šitas aukštas tikslas jas jungia ir šitime siekyje jos nežino kompromiso. Kiekviena jų partijų turi aukštos kvalifikacijos valstybės vyrų, kuriuos gerbia visa šalis, neišskiriant nei politiniai kitaip manančių. Tačiau nei vienas iš tokių asmenų neįėjo į naująją Maskvos sudarytą vyriausybę. Vienas asmuo tik sudaro išimtį; bet sulig turimais žiniomis, jis buvo priverstas užimti tą vietą, kad pereinamuoju laiku aukštai stovinti Lietuvos valdžia pirm laiko nenustotų pasitikejimo. Pirmoji "valdžia" buvo sudaryta ant greitųjų, nepilnam sąstato; kai kurie portfeliai buvo kam tai palikti. Tolimesni paskyrimai tai paaiškino — buvo laukti iš Maskvos prityrę komunistai. Jiems atvykus, darbo ministeriu paskirtas Juozas Kučinskis, teistas už valstybės išdavimą. Prie tokios grupės priklausė ir kiti, kaip Pijus Glovackis, Liudas Adomaskas. Tų tai žmonių užduotimi ir yra padaryti "Lietuvą 13-tąja Sovietų Respublika". Ką jie su pagalba milžiniškų Sovietų įgulų tankų ir vykdė. Naujos vyriausybės autoriteto nepakanka nepriklausomos valstybės

valdžiai; jos autoriteto gal užtenka provincionaliai "13-tai Sovietų Respublikai", kurios sudarymui ji pašaukta.

Lietuvos prezidentas Antanas Smetona, sutrukdytas eiti laisvos respublikos prezidento pareigas ir jokių būdu negalėdamas sutikti pasirašyti Lietuvos nepriklausomybės panaikinimo akto, pasiūlyti užsienį. Jis nesutiko išduoti valstybės nepriklausomybės ir Lietuvos žmonių laisvės, del kurių jis drauge su kitais tautos patriotais iš pat jaunystės dienų kovojo ir, pagaliau, pasiekė, vainikuodamas laimėjimą 1918 m. vasario 16 d. nepriklausomybės deklaracija, kurią pasirašė tautos vardu drauge su kitais 19 tautos išrinktais atstovais. Tas pats Antanas Smetona buvo ir pirmuoju laisvos Lietuvos respublikos prezidentu. Lietuvos suverenumo vyriausybės reikšmę pasiūlyti iš respublikos ribų birželio 15 d., kuomet į Lietuvą atvyko Sovietų valdžios įgaliojinius padidintoti naująją Lietuvos vyriausybę.

Nei vienai lietuvių partijai, stovinčiai už demokratiją ir nepriklausomą Lietuvą, veikti neleista. Ta privilegija suteikta tik vienintelėi komunistų partijai ir jos jaunimo sąjungai. Tokiu būdu apie demokratines laisves Lietuvoje netenka ir kalbėti. Lietuvos kariuomenė demoralizuota įvedimu į ją svetimo bent kokio armijos instituto — politinių komisarų.

Vienas iš pirmųjų visų trijų Baltijos naujųjų vyriausybių žygių buvo — 1934 metais Estijos, Latvijos ir Lietuvos sudarytos Baltijos antantės panaikinimas. Toji antantė buvo sudaryta ne kokiam agresijai nukreiptai prieš kaimynus, bet kultūriniam visų trijų šalių bendradarbiavimui ir susitarimui. Tas tikslas savaime suprantamas, nes latvių ir lietuvių tautos iš kraujo artimai giminingos; gi visos trys senos tautos iš neatnaujamų laimėjimų gyvena tose vietose kur ir dabar glaudžioje kaimynystėje ir taikingai. Ši nekalta antantė tapo pasmerkta ir buvo įskaita panaikinti. Bet kiekvienam krinta į akis, kad nuo to panaikinimo momento visos trys Baltijos valstybių vyriausybės veikė tokiame kontakte, kuris prie ankstyvesnės Baltijos valstybių nebuvo pasiekiamas. Tas lengva išaiškinti, nes visos trys vyriausybės veikė pagal įsakymus iš vieno ir to paties centro. Vieni ir tuo pačiu metu panaikinama Baltijos antantė; vienu ir tuo pačiu metu legalizuojamos komunistinės partijos, ir tai tik vienintelės nuo to laiko legalios; vieną ir tą pačią dieną skiriami rinkimai visose trijose Baltijos valstybėse, kiekvienoje jų pagal tą patį receptą vienintelį sąrašą. Kitiems neleista jokia kritika, nei to sąrašo, nei pačios rinkimų sistemos, nei pagaliau pačios "valdžios" veiksmų, paskelbusios rinkimus tik kelias dienas prieš pačius rinkimus. Vieni ir tuo pačiu metu sekmadienį, liepos 21 d., susirinko "seimai" Rygoje ir Kaune, net šalies vienodai papuoštos, net kalbų tekstai iki nuobodumo vienodi. Visa tai pakankamai įrodo, kad trijų tautų valia yra svetima jiems palaista ir vykdo tai, ką toji jie diktuoja.

Tos visos trys tautos prieš dvidešimt dvejus metus pradėjo gyventi iš nieko ir savo darštumu sukurė didžiulius materialinius ir kultūrinius turitus. Visos trys senos tautos šiandien pergyvena didžiulią tragediją niekur neradamos pagalbos. Jonas Budrys, Generalis konsulas.

St. Louis, Mo.

Svarbus žmonės dalyvavo draugijų piknike

Birželio 30 d. vietinės lietuvių draugijos surengė pikniką Lietuvos nepriklausomybės 22 metų paminėjimui. Piknikas buvo pasekmingas ir pelno liko apie \$150. Pusė pelno buvo manyta skirti vilniečiams, bet kadangi dabar vilniečiai virto "maskviečiais", tai ir pinigai nesiskubinama siųsti.

Pikniko programą vedėjas, Dr. J. J. Vizgirdas, pirmiausia perstatė pakalbėti vietoje miesto majoro aldermanų pirmininką Hon. Wm. L. Mason, kuris, varde majoro, Bernard F. Dickmann, pasveikino lietuvių ir trumpai perbėgo Lietuvos istoriją. Antras kalbėtojas buvo Mr. Sullivan, kuris kalbėjo už kandidatą į gubernatorių Hon. Lawrence McDaniel. Jis prašė lietuvių rugpjūčio 6 dieną balsuoti už L. McDaniel, nes jis yra St. Louis'o žmogus ir gerai žino, ko šiam miestui reikia. Mr. L. McDaniel yra žinomas kaip teisingas ir populiarus žmogus. Toliau kalbėjo kriminalio teismo teisėjas Lyon Anderson, kuris kandidatuoją į apeliacijų teismo teisėjo urėdą. Ponas Anderson pagyrė lietuvių, sakdamas, kad jis yra per 7 metus teisėju, bet nė vieno lietuvių neturėjo praskaitėlių skaičiūje. Prašė, kad lietuvių už jį balsuotų rugpjūčio 6 dieną. Visi kalbėjusieji yra gerj demokratai.

Dr. J. J. Vizgirdas perstatė pakalbėti Walter Domash, kuris trumpoje prakalboje pasakė, kad Lietuva išliko nepriklausoma per 22 metus tik ačiū jos buvusiems valdovams. Kiek mūsų mažytė Lietuva turėjo pergyventi per 22 metus labai pavojingų momentų! Pavyzdžiui, kiek turėjo nesmagumų su lenkais, vokiečiais ir rusais, bet Lietuva mokojo su savo protu, o ne su ginklu visus tuos pavojus nugalėti ir buti nepriklausoma. Kuomet mūsų kaimynai lenkai susidūrė tik su vienu pavojumi, tai jie nemokėjo tą pavojų pergyventi ir tapo negarbingai sunaikinti.

Domash, užbaigęs savo kalbą, perstatė kalbėti Lietuvos konsulą, gerb P. Daužvardį. Turiu pasakyti, kad St. Louis'o lietuvių parodė tikro mandagumo, nes kuomet konsulas pasirodė ant estrados — jo pagerbimui visi kaip vienas sustojo. Tai buvo labai gražu ir mandagu.

Konsulas labai gražiai ir nieko neužgaudamas papasakojo apie Lietuvos pergyventus laikus ir pasakė, kad ir šiandien Lietuva kaip buvo, taip ir yra, vien tik, kad Lietuvos valdžia pasikeitė. Bet, žinoma, niekas negali pasakyti, kas bus toliau. Konsulo kalba palydėta gausiais aploksimais. Gaila, kad p. Daužvardis negalėjo ilgiau pabuti piknike, nes daugelis žmonių (ypač moterų) norėjo su juo pasikalbėti kaip su mandagiu žmogumi.

Po konsulo kalbėjo Dr. R. Gzell, ragindamas lietuvius laikytis vienybės.

Piknike dalyvavo apie 500 žmonių. Gražuolių "karalaitė" išrinkta graži jauna lietuvaitė, panelė B. Ramant. Antros dvi mažiau balsų už pirmąją gavė buvo panelė Helen Oaks — SLA 363 jaunuolių kuopos narė ir panelė E. Delunas. Karalaitė buvo apkarunuota, o jos draugės gėlėmis apdovanos.

Šį pikniką rengė 10 draugijų. Komitetas turėjo pridėti daug truso vienybei palaikyti. Čia reikia ačiū ištarti draugui

J. Rutušinskiui už sumanų palaikymą vienybės ir už suteiktą vietos draugijų atstovams posėdžiauti savo name. O atstovų susirinkdavo po 20 antsyk.

Taipgi Jonas Dukauskas, kuris yra Amerikoje gimęs, prisidėjo prie pikniko rengimo su gerais pasiryžimais. Jis surengė sporto programą, o sykiu su P. Bells sutaisė spaudos darbus. A. Simonavičius, gerai gaspadoriavo pikniko reikaluose. C. Ciburka turėjo daug darbo sušaukti draugijų atstovų susirinkimus. A. Veach kantriai pardavinėjo "čipsus". Ačiū visiems: komitetams ir svečiams, taipgi programo pildytojams.

Walter Domash.

Portage, Pa.

Kaip buvo laidojami žuvę angliakasiai

Jau buvo rašyta, kad liepos 15 dieną Coppers Coal Co. kasyklose dujų eksplozijoje žuvo 64 angliakasiai, tame tarpe apie 5 lietuvių. Nors kol kas ne apie visus žuvusius lietuvius turime tikslias žinias, nes iš skelbiamų pavardžių sunku susigaudyti, ir ta aplinkybė daugiausia apgyventa lenkais ir slavais, tai daug lietuvių šeimynų yra maišytų su slavais ir lenkais. Didžiausias sunkumas surinkti tikslias žinias apie žuvusius lietuvius, gyvenančius tose Allegheny kalnų viršūnėse, yra tas, kad jie labai išsimėtę visose apylinkėse.

Tačiau daugiausia angliakasių yra žuvę, kurie gyveno Portage miestyje ir artimosiose apylinkėse, tai šiame miestyje daugiausia buvo jaučiama ir matoma ta baisiausia angliakasių nelaimė. Šioje nelaimėje yra žuvę šeimynų duondeviai, yra likusios moterys su mažais kūdikiais, yra šeimynų, kur žuvo du ir trys iš vienos namų. Duokim sau tėvas ir 2 sūnūs, du ar trys broliai, ir panašiai. Žuvo visai netikėtai, visi nelaukiami, nes daug tų angliakasių jau yra išdirbę kasyklose per daugelį metų ir niekada nieko blogo su jais nebuvo atsitikę, nors jau jie yra matę ne kartą kaip vienas ar tai kitas žuva keletas angliakasių, ir jie jau buvo pripratę prie tokių nelaimingų atsitikimų ir tas jų nė kiek nestebindavo. Nekartą angliakasiai girdi radio pranešimus ir skaito laikraščiuose, kaip vienos ar kitose kasyklose įvyksta dujų eksplozijos, kur žūsta vienu kartu kelios dešimtys arba net keli šimtai angliakasių. Bet ir tas angliakasių perdaug nebaugina; dažnai jie yra įsitikinę, kad su jais nieko tokio blogo neatsitiks, nes jau tiek metų yra dirbę ir dar jie tebėra gyvi, nors ne kartą tik per plauką yra išlikę gyvi: ne kartą akmuo yra kritęs visai šale jų, tik keleto colių terekėjo, kad ir jie būtų buvę sutruškinti. Nekartą yra matę, kaip vienas ar kitas kasyklose buvo užsidedę gazai ar tai anglis šaujant, ar nuo elektrikinės mašinos kibirkščių, arba nuo elektros vielų susikryžijavimo. Bet visa tai nebaugina angliakasių ir jie tame nemato nieko tokio baisaus ir nepaprasto.

Jei kaip katrie angliakasiai pradeda ir įvertinti savo nepavydintą likimą netik dėl nelaimingų atsitikimų kasdien įvykstančių, bet ir abelnos sveikatos padėties, nes dauguma angliakasių, kurie yra išdirbę kasyklose po keletą dešimtų metų, yra netik jų veidai anglių juodomis žymėmis sužymėti, bet jie turi taip vadinamą kasyklų dusulį —

pilnus plaučius anglių dulkių, maišytų su siliko dulkėmis. Jie baigia savo dienas be sveikatos, be turto ir be nieko. Tokių mūsų nelaimingų brolių mes rasime prieglaudose ir kitur visur.

Kasyklose dirbdamas nors ir ilgiausius metus, jokie geresnio darbo neįsidirbsi, jokios geresnės ir šviesesnės ateities nesulauksi. Baigėsi angliakasio sveikata — baigėsi viskas, ir netrukus busi iš darbo išmestas kaip niekam nereikalingas. Tai toks angliakasio likimas.

Bet kur eisi kitur ir ką kitur geresnio rasi? Ne vienas angliakasis, pagalvojęs apie savo nepavydintą likimą, paklausia savęs: "Kur eisi kur kitur, ką geresnio rasi?" Jie yra su kasyklomis susigyvenę, susirišę taip, kad jiems kur kitur kitokių užsiėmimų susirasti nėra lengva, o dar sunkiau prie kitokių aplinkybių prisitaikyti.

Bet aš turbut pertoli nuo tamos nuėjau. Malonės skaičiuojai man atleisti, nes rašant apie angliakasių, ir palikdamas jų gyvenimą dugniai, negaliu praleisti nepamintę tų visų aplinkybių, kuriose angliakasiai dabar gyvena.

Jonas Kuizinas, sugrįžęs iš Portage, Pa., kur dalyvavo laidotuvių savo brolio Juozo Kuizino, 52 metų amžiaus, ir puseserės sunaus Jono Dabulio, 27 m., kurie yra žuvę toje anglių nelaimėje, pasakoja, kad žuvę angliakasiai buvo

laidojami per 3 dienas, pradedant su liepos 10 diena, vienu kartu buvo palaidota 20 angliakasių liepos 26 d. šeštadienį, kas reiškia, kad per tris dienas buvo palaidota 62 angliakasiai. Daugumoje buvo paguldyti po du po tris lauvos vienuose namuose ir kaip buvo laidojama, tai ir po du po tris iš namų. Žodžiu sakant, visas Portage miestas buvo kaip ir laidotuvių per visas tris dienas. Nelaimės ištiktoms šeimynoms laidotuvių teikė pagalbą ugnagesių komandos iš visų apylinkės miestelių ir automobilių garažai.

SLA 48 kuopos narys, veionis Juozas Kuizinas paklėjo iš Lietuvos Tauragės apskrįčio, Upynos parapijos, Padrimėnų kaimo, ir buvo atvykęs į šią šalį pirm 31 metų ir kone nuo pat atvykimo iš Lietuvos buvo apsigyvenęs šioje apylinkėje ir visą laiką dirbo anglių kasyklose. Paliko dar gyvą savo motiną, 2 brolius ir 2 seseris Lietuvoje ir čia Amerikoje vieną brolį ir vieną seserį. Taip pat paliko didžiausiam nuliudime vieną dukterį, 6 posunius ir 3 podukras.

Jonas Dabulis buvo gimęs ir augeis Amerikoje. Paliko didžiausiam nuliudime jauną moterį ir dvi dukreles — vieną vienu metų ir 10 mėnesių senumo, o antrą tik 6 savaičių senumo.

Tikrai angliakasių gyvenimas ir likimas nėra viliojantis. S. Bakanas.

IŠ BUVUSIO TMD SEIMO

TMD seimas įvyko birželio 23 d., Sandaras svetainėje, 840 W. 33-rd St., Chicago, Ill. Tvarkos vedėju paskirtas F. Motuzas, sekr. M. Kasparaitis. Dalyvavo delegatai iš dešimties TMD kuopų. Buvo ir svečių. Viso susidarė 30 ypatų.

Trumpoj sutraukoj praversti šie tarimai: Palikta kaip pirmiau buvo, kad būtų perkamos parinktos knygos Lietuvos lietuviams ir teikiama narėms už jų narinę mokestį. Nario mokestis palikta ta pati — vienas doleris ir metus. Įstojimo nėra. Knygas laikyti kaip jos kad dabar randasi New Yorke A. B. Strimačio priežiūroje, Chicagoje D. Pivaruno, o Detroite F. Motuzo. Reikalaujantiems knygynams knygos bus siuntinėjamos nemokamai, vien turės apmokėti persiuntimo išlaidas, o likusias knygas prie pirmos progos siųsti į Lietuvą, kurios dar yra naudingos ir nenutolę nuo gyvenimo eigos. Mažos vertės knygas parduoti už popierio kainą.

Valdyba išrinkta sekanti: pirmininku Feliksas Motuzas iš Detroito, Mich., sekretorium Martinas Kasparaitis iš Racine, Wis., išdėdinku D. Pivarunas, Chicago, Ill., Apšvietos-Literatūros Komisija: N. Rastenis, Baltimore, Md., S. E. Vitaitis, New York, N. Y. ir Dr. A. Zimontas, Chicago, Ill.

Centro valdybai pavesta tvarkyti knygų reikalus drauge su Apšvietos Komisija. Sekantį seimą c. v. įgaliota sušaukti kai bus reikalsas.

TMD seimo priimtoji rezoliucija:

Tėvynės Myletojų Draugija įsikūrė tais laikais, kuomet Lietuva buvo žiaurios rusų valdžios suvaržyta ir Lietuvos spauda uždrausta. Tais laikais Lietuvos žmonės troško apšvietos, norėjo knygų, bet jų negalėjo gauti. Tuomet TMD leido raštus ir nešė šviesos spindulį po mūsų brolių šiaudinių stogų. Per ilgus metus TMD atliko didelių apšvietos darbų tarpe Amerikos lietuvių ir nepaprasto.

vių ir tarpe mūsų žmonių Lietuvoje.

Dabartiniais laikais Europos debesų yra uždegtas karo dūbų ir mūsų broliai ir seserys pergyvena šurpulingus metus. Karo padėtis sutrukdė komunikaciją su Lietuva. Amerikos lietuvių vis rečiau ir mažiau gauna iš savo tėvynės spausdinių ir knygų. Todel TMD seimas, laikytas birželio 23 d., 1940 m., Chicago, Ill., šaukia visus Amerikos lietuvius stoti į TMD narių tarpą, didinti ir tobulinti šią garbingą organizaciją, kad ji šiais audringais laikais ir vėl aukštai iškeltų apšvietos žiburį — šviestų Amerikos lietuvių ir reikalui esant, teiktų ateities viltį mūsų tėvynei ir jos žmonėms.

Rezoliucijų Komisija: Nadas Rastenis, Vincas F. Laukaitis.

Kviečiu ir prašau visų kolonijų veikėjų stoti į kuribinį darbą prie TMD, tveriant kuopas, o kur negalima kuopos sudaryti — tapti pavieniais nariais. Delei visų informacijų TMD reikalais prašau kreiptis šio adresu prie centro sekr.

M. Kasparaitis, 1827 Linden Ave., Racine, Wis.

Ar atlikote savo SLA pareigą?

SKAITYKITE KNYGĄ

Amerika

Rinkinyje įvairių faktų, žinių Amerikoje gyvenantiems ir čion atkeliavusiems lietuviams.

Kaina \$1.00

TėVYNĖS

ADMINISTRACIJA
307 West 30-th Street
New York, N. Y.

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 41-mojo Seimo Protokolas

PROTOKOLAS

SLA 41-MO SEIMO, IVYKUSIO BIRŽELIO 24—29 DIENOMIS, 1940 METAIS, MORRISON HOTELO SALEJE, CHICAGO, ILL.

(Tąsa finansinio raporto)

6. Paskolos Bedarbiams

Paskolos SLA Nariams Bedarbiams
Gruodžio 31, 1938 m.Sausio 1 d. 1938 m. balansas \$8,975.20
Naujos paskolos \$49.12
Atmokėtų paskolų 448.49

Balansas \$8,575.83

Paskolos SLA Nariams Bedarbiams
Sausio 1, 1940Sausio 1 d. 1939 m. balansas \$8,575.83
Naujos paskolos \$41.06
Atmokėtų paskolų 332.01

Balansas \$8,284.88

7. Paskolos Studentams

Sausio 1 d., 1940 m.

Kam paskolinta	Kada paskola duota	Kiek paskolinta	Dabar skolinga
Dr. E. Zukauskas, Brooklyn, N. Y.	1918	\$550.00	\$475.00
Dr. J. Sarpalis, Glen Lyon, Pa.	1920	100.00	100.00
Dr. T. Dundulis, Chicago, Ill.	1922	300.00	300.00
Dr. J. Yanick, Paterson, N. J.	1926	300.00	300.00
Dr. John Jamack (Zemaitis), Phila., Pa.	1926	300.00	300.00
Isabelė Baldauskaitė, Wyoming, Pa.	1928	300.00	290.00
Harold Lessajus, Scranton, Pa.	1928	300.00	300.00
Veronika Kupstas, Wilkes Barre, Pa.	1928	300.00	300.00
P. B. Jurgelionis, Worcester, Mass.	1929	200.00	200.00
Dr. M. Mikolajinis, Brooklyn, N. Y.	1929	300.00	300.00
J. Povilaitis, (Antraštas nežinomas)	1929	200.00	200.00
A. Salavickaitė-Steponavičienė, Chicago, Ill.	1929	300.00	300.00
A. Karasokas (Antraštas nežinomas)	1930	200.00	200.00
Bernard J. Stancoslaw, Waterbury, Ct.	1930	200.00	200.00
Alexander Diksa, Natickeo, Pa.	1931	100.00	100.00
Dr. J. G. Butkus, Amsterdam, N. Y.	1931	200.00	200.00
Vyt. Virbickas, Pittsburgh, Pa.	1931	200.00	200.00
J. Jakucionis, (Inkerman) Pittston, Pa.	1931	200.00	200.00
V. W. Eudaco, New Haven, Conn.	1931	300.00	300.00
Margaret Sites (Jasaitis), Wilkes Barre, Pa.	1932	100.00	100.00
Walter J. Bradchulis, Plymouth, Pa.	1932	200.00	200.00
A. C. Appanattia, Salisbury, N. C.	1933	200.00	200.00
Dominic T. Smiley (Smilgis), Sharon, Pa.	1933	200.00	200.00
Valerija Cepukaitė, Chicago, Ill.	1933	150.00	150.00
Andrew G. Adman, Aliquippa, Pa.	1933	200.00	200.00
J. Kavaliauskas ir O. Kavaliauskas (Po \$100 kiekvienam, E. Chicago, Ind.)	1933	200.00	200.00
Domicele Genaitis, Brooklyn, N. Y.	1934	200.00	200.00
Milda Tareila, Waterbury, Conn.	1934	200.00	200.00
F. Vasilauskas, Norwood, Mass.	1934	200.00	200.00
Klemens Sedauskis, Chicago, Ill.	1935	200.00	200.00
Jonas J. Balanda, Chicago, Ill.	1935	100.00	100.00
Frank Maschinsky, Wilkes Barre, Pa.	1935	200.00	200.00
Antanas A. Stelmokas, Chicago, Ill.	1936	200.00	200.00
Vyt. A. Vilimaitis, Dayton, Ohio	1936	200.00	200.00
Alfons Valukonis, So. Boston, Mass.	1938	100.00	100.00
Juozas A. Gustaitis, Scranton, Pa.	1938	300.00	300.00
Adelė Endzelis, Georgetown, Ill.	1938	100.00	100.00
William Yuscavage, Wilkes Barre, Pa.	1938	150.00	150.00
Viso		\$8,250.00	\$8,165.00

8. Inventorius

Raštinės inventorius	\$2,334.09	\$2,261.33
Spaustuvės inventorius	6,666.24	5,999.62
Redakcijos inventorius	466.20	419.58
Administracijos inventorius	118.69	106.82
Knygos	10,543.38	9,538.72
Kuopų knygos	197.99	182.99
SLA ženkleliai	149.43	148.68
Kvitų knygelės	8.50	28.00
1938		1939
Inventorius	\$20,484.52	\$18,685.74

9. Atskaita Iplaukų ir Išmokėjimų

Atskaita Iplaukų ir Išmokėjimų už 1933 ir 1939 Metus

FONDAI	Balansas Sausio 1 d. 1938	Iplaukė per 2 metus 1938	1939	Balansas sausio 1, 1940
Apraudos Fondas	\$1,619,321.50	\$202,674.28	\$202,113.52	\$1,702,516.28
Pašalpos Fondas	166,904.94	68,135.27	68,350.64	293,390.85
Vaikų Fondas	40,394.16	1,240.88	901.23	42,536.27
Našių ir Našlaičių Fondas	7,196.29	2,821.18	2,725.61	12,743.08
Tautiškių Centų Fondas	4,835.91	1,665.94	1,719.73	8,221.58
Literatūros Fondas	1,135.20	920.18	25.60	2,080.98
Mokslieivių Fondas	2,922.73	508.00	—	3,430.73
Jaunuolių Fondas	1,145.06	439.91	—	1,584.97
Emigrantų Fondas	564.42	—	—	564.42
Bedarbių Fondas	15,349.12	—	—	15,349.12
Lėšų Fondas	15,345.05	30,353.67	41,846.17	87,544.89
Tėvynės Fondas	754.61	12,690.37	12,963.61	23,408.59
Inventorius	7,619.67	12,864.85	296.70	20,781.22
Viso	\$1,883,488.66	\$334,314.53	\$330,942.71	\$2,213,745.90

Išmokėjimai

FONDAI	1938	1939	sausio 1, 1940
Apraudos Fondas	\$175,438.39	\$145,154.65	\$1,702,516.28
Pašalpos Fondas	55,166.72	60,907.40	187,316.73
Vaikų Fondas	250.00	22,270.00	20,016.27
Našių ir Našlaičių Fondas	3,815.28	3,808.00	5,121.80

Tautiškių Centų Fondas	4,835.91	—	3,885.67
Literatūros Fondas	341.18	80.70	1,659.04
Mokslieivių Fondas	—	—	3,430.73
Jaunuolių Fondas	100.00	140.00	1,344.97
Emigrantų Fondas	—	—	564.42
Bedarbių Fondas	—	—	15,349.12
Lėšų Fondas	37,203.57	39,842.92*	1,266.89
Tėvynės Fondas	17,133.98	18,506.12	**9,281.51
Inventorius	—	2,095.48	18,685.74
Viso	\$294,284.99	\$322,803.27	\$1,961,657.64

* Lėšų Fondo išlaidose įskaityta \$5,542.51, kurias padengta Tėvynės Fondo nedateklūs.
** Deficitas, t. y. Fėvynės Fondo nedateklūs.

10. Iplaukų ir Išmokėjimų Paskirstymas

SLA Iplaukų Šaltiniai

Apraudos mokesčiai	1938 m.	1939 m.
Pašalpos mokesčiai	\$116,363.05	\$115,966.94
Vaikų skyriaus mokesčiai	65,815.20	66,001.75
SLA lėšų mokesčiai	841.92	740.24
"Preliminary Term" duoklės	24,357.23	24,904.54
Išėjimo mokesčiai	4,014.44	14,333.87
Našių ir Našlaičių Fondas	1,242.36	2,182.16
Tautiškiams reikalingam	2,820.78	2,726.41
Tėvynės reikalams	1,665.94	1,719.73
Morgiečių nuosimčiai	11,647.58	12,038.11
Bondų nuosimčiai	18,908.91	20,485.47
Pinigų nuosimčiai	17,793.62	19,593.07
SLA nuosavybių nuomos	107.03	95.47
Už apgarsinimą ant SLA namo Chicagoje	30,375.32	46,770.80
Už kuopų reikmenis	12.00	21.38
Apskelbimai Tėvynėje	36.54	808.19
Tėvynės prenumeratos	734.05	80.35
Spaudos darbai	87.25	104.20
Literatūra	154.25	25.50
SLA ženkleliai	920.18	7.50
Už kuopų kaucijas	7.50	400.50
Permainymas palidumų	391.50	133.25
Išvairios įeigos	133.25	368.78
Uždarbis ant bondų	551.25	7,021.91
Forklozavimais sugrąžinti takai ir tt.	7,021.91	7,213.06
Forklozavimo išlaidos (Cap.)	7,213.06	7,682.66
Atėmus sugrąžintus mokesčius	440.25	571.36
Viso	\$320,513.77	\$330,546.01
Inventoriaus padidėjimas	12,864.85	296.70
Perkelti nuosimčiai	—	100.00
Mokslieivių Fondui Tautiški Centai	500.00	—
Jaunuolių Sv. Fondui Tautiški Centai	438.91	—
Viso	\$334,314.53	\$380,942.71

Išmokėjimų Paskirstymas

Pomirtinės	1938 m.	1939 m.
Vaikų Skyriaus pomirtinės	\$102,811.64	\$94,248.99
Ligoje pašalpos	250.00	—
Sekuracijų priežiūra ir globa	54,717.75	55,786.00
Atlyginimas organizatoriams	935.69	1,422.00
Kaucijos	414.29	7,723.74
Darbininkų ir įvairios apraudos	1,340.00	1,360.00
Algos spaustuvės darbininkų	1,090.81	1,090.81
Algos raštinės darb.	9,062.40	8,567.99
Centro daktarui kvotėjui	8,212.50	633.12
Viršininkų ir komisijų kėlonės	157.25	5,935.39
Bondų išlaidos	5,935.39	10.64
Apraudos Departamento lėšos	10.64	189.00
Algos Pildomosios Tarybos	189.00	5,724.00
Seimo išlaidos	5,724.00	1,800.00
Raštinės ir spaustuvės nuoma	1,800.00	848.58
Raštinės reikalai	848.58	1,176.24
Popieris ir reikmenys	1,176.24	1,620.20
Krasi, eksp., telef.	1,620.20	88.20
Kuopų reikmenys	88.20	8,843.72
Tėvynės leidimo lėšos	8,843.72	312.00
Legaliai patarnavimai	312.00	304.50
Aktuaro lėšos	304.50	5,651.71
Raštinės ir spaustuvės inventorius	5,651.71	140.00
Jaunuolių švietimo Fondas	140.00	27,508.25
SLA nuosavybių takai	27,508.25	341.14
Literatūra	341.14	158.00
Nuosavybių apkauniojams	158.00	—
Pažangos Vajaus reik.	—	1,291.00
Našių ir našlaičių	—	3,815.28
Mišrios išlaidos (Sundries)	—	1,465.52
Nuosavybių nuostoliai	—	5,610.41
Bondus pard. nuostoliai	—	45,028.42
Forklozavimo išlaidos	—	173.89
Išvairios aukos	—	3,900.00
Viso	\$293,349.08	\$290,607.79
Mokslieivių Fondui Tautiški Centai	500.00	—
Jaunuolių Sv. Fondui Tautiški Centai	438.91	—
Inventoriaus sumažėjimas	—	2,095.48
Perkelti nuosimčiai	—	100.00
Viso	\$294,284.99	\$292,803.27

Nejudomos Nuosavybės

Visų SLA nejudomų nuosavybių prižiūrėjimas, išskyrus Centro namą, yra pavestas agentams. Jie išrenka nuomas, daro visus smulkius pataisymus, išmoka smulkius išlaidas, surištas su namo priežiūra ir smulkius pataisymais, o likusius pinigus prisiunčia Centrai. Agentai už prižiūrėjimą ir rendų rinkimą gauna 5%. Didesnės išlaidos, kaip takšos, apdrauda ir tt. yra išmokamos per Centrą. Žemiau pa-duodamos skaitlinės parodo Centre gautas įeigas ir išlaidas, kurios buvo per Centrą išmokėtos.

Nejudomos Nuosavybės 1939 m.

Kur namas yra	Centre gautos įeigos	Išlaidos per Centrą, taisyti ir tt.	Po išmokėjimo likimas
307 W. 30-th St., Brooklyn, N. Y.	\$2,622.00	\$4,422.77	\$1,800.77
98 Pleasant St., Thompsonville, Ct.	1,079.51	796.92	282.59
621 E. Main St., Waterbury, Conn.	2,556.21	1,398.90	1,157.31
322 Holbrook Ave., Detroit, Mich.	458.40	581.01	122.61
128 S. Maine Ave., Atlantic City, N. J.	699.21	473.47	225.74

193 Grand St., Brooklyn, N. Y.	3,295.94	1,596.63	1,699.31
177 Zerbey Ave., Edwardsville, Pa.	164.36	219.46	55.10
10742 S. Michigan Ave., Chicago, Ill.	789.80	176.10	613.70
3405 S. Lowe Ave., Chicago, Ill.	2,058.19	890.84	1,167.35
1748 W. 86-th St., Chicago, Ill.	102.64	86.60	16.04
6423 S. Washtenaw Ave., Chicago, Ill.	1,154.07	813.42	340.65
1035 W. 69-th St., Chicago, Ill.	1,517.03	1,005.41	511.62
135 E. 110-th St., Chicago, Ill.	279.78	135.42	144.36
7036 S. Yale Ave., Chicago, Ill.	1,243.02	916.58	326.44
3247 S. Morgan St., Chicago, Ill.	465.50	145.58	319.92
818 W. 18-th St., Chicago, Ill.	928.62	372.02	556.60
6343 S. Mozart St., Chicago, Ill.	588.39	161.36	377.03
819 W. 35-th St., Chicago, Ill.	14,694.37*	12,617.73*	2,076.64*
3626 S. Halsted St., Chicago, Ill.	1,339.52	1,498.01	158.49
1534 N. Oakley Blvd., Chicago, Ill.	1,525.01	604.00	921.01
6739 S. Chappel Ave., Chicago, Ill.	2,137.03	1,661.93	475.10
10819 Wenthworth Ave., Chicago, Ill.	641.97	245.17	396.80
3120 S. Emerald Ave., Chicago, Ill.	546.97	136.71	410.26
294 — 8-th Ave., New York, N. Y.	4,262.80	3,243.77	1,019.03
3101 S. Morgan St., Chicago, Ill.	1,163.34	664.10	499.24
46 W. 30-th St., Bayonne, N. J.	507.12	315.63	191.49

*Šio nuosavybėje įvyko gaisras, todėl skaitlinės rodo netiktai nuomą bei paprastas išlaidas, bet taipgi gautą apraudą sumoje \$10,727.90 ir aptaisymo išlaidas sumoje \$10,411.73.

Skaitlinės sustatytos tamsesnėmis raidėmis reikiškia deficitą.

11. Pirkty ir Parduotų Bondų Surašas

Nupirkti Bondai Bėgy 1938 Metų

Par	Bondai	Mokėjome
\$5,000	Consolidated Edison Co. of N. Y.	—
15,000	3½% 1958 Opt. 1943 Conv. Deb.	5,087.50
25,000	Consolidated Edison Co. of N. Y.	—
25,000	3½% 1958 Opt. 1943 Conv. Deb.	15,300.00
20,000	Federal Farm Mtg. Corp.	—
20,000	3½% 1964 Opt. 1944	26,203.13
20,000	Home Owners Loan Corp.	—
15,000	2½% 1944 Opt. 1942 Series "G"	20,425.00
15,000	Louisville & Nashville R. R.	—
15,000	1940 Unified	15,131.25
15,000	Terminal R. R. Assn. of St. Louis	—
4%	1953 General Refunding	15,146.28
5,000	Home Owners Loan Corp.	—
2½%	1944 Opt. 1942 Series "G"	5,106.25
10,000	United States Steel Corp.	—
3½%	1948 Opt. 1941 Debentures	10,000.00
15,000	New York City 3½% 1945—1955	—
Rap. Trans. Constr. Var. Due 8—1—54	—	15,188.58
10,000	New York City 3½% 1945—1955	—
Rap. Trans. Constr. Var. Due 8—1—54	—	10,126.72
15,000	Arkansas Louisiana Gas Co.	—
4%	1951 First	15,337.50
5,000	Atlanta Gas Light Co.	—
4½%	1955 General	5,037.50
5,000	Commonwealth Edison Co.	—
3½%	1968 due 6—1—68	5,175.00
2,300	United States of America	—
1½%	Dec. 15, 1943, Treasury notes	2,300.00
1,800	United States of America	—
2½%	1965 Opt. 1960 Treasury bonds	1,800.00
25,000	Capital Bldg. Co. (State Randolph Bldg.)	—
Cert. of Ben. Int. Chicago for common	—	24,312.50
stock \$100 par.	—	—
Viso		\$191,676.21

Nupirkti Bondai Bėgy 1939 Metų

Par	Bondai	Mokėjome
\$15,000	New York City, 3¼%, due Feb. 1, 1978, Constr. of Rap. Trans. -----	15,262.50
15,000	Union Pacific R. R. Co., 3½%, due May 1, 1971, Debentures -----	14,662.50
15,000	Chesapeake & Ohio Ry. 3½%, due Aug. 1, 1996, Ref. & Imp. "E" -----	14,943.75
15,000	Michigan Cons. Gas Co. 4%, due Sep. 1, 1963, First Mtg. -----	14,793.75
15,000	Green Mountain Power Corp., Vt. 3¼%, due Dec. 1, 1963, First Mtg. & Ref. -----	15,450.00
10,000	Southern Pacific Co., 4½%, due Mar. 1, 1977, Oregon Lines First Mtg. "A" -----	4,626.80
3,000	Southern Pacific Co. 4½%, due Mar. 1, 1977, Oregon Lines, First Mtg. "A" -----	1,388.20
5,000	Texas Electric Service Co., 6%, due Jul. 1, 1960, First Mtg. -----	5,163.65
4,000	Birmingham Electric Co., 4½%, due Mar. 1, 1968, First Ref. -----	3,960.95
11,000	Birmingham Electric Co., 4½%, due Mar. 1, 1968, First & Ref. -----	10,905.90
10,000	Bethlehem Steel Corp., 3¼%, due Jul. 1, 1959, Cons. Mtg. 20 yr. S. F. Ser. "G" -----	9,900.00
10,000	Central Illinois Elec. & Gas Co., 3¼%, due Jun. 1, 1964, First Mtg. -----	10,050.00
25,275	Home Owners Corp., 1½%, due Jun. 1, 1947, Opt. 1945 -----	25,406.25
10,000	U. S. A. Treasury Bonds, 2¼%, due Dec. 15, 1965, Opt. 1960 -----	10,596.88
10,000	Commonwealth Edison Co., 3½%, due Jun. 1, 1968, First Ref. -----	10,377.15
5,000	Public Service Co. of Colo., 3¼%, due Dec. 1, 1964, First Mtg. -----	5,100.00
5,000	Northern Indiana Public Service Co., 3¾%, due Aug. 1, 1969 -----	5,000.00
2,000	U. S. A. Treasury Bonds, 2%, due Dec. 1950, Opt. 1948 -----	2,000.00
4,000	La Salle Wacker Corporation, 5%, due Aug. 1977, 1-st Mtg. -----	4,261.86
\$189,275	Viso -----	\$183,849.64

26. Vice prezidentas J. K. Mažukna praneša, kad prieš seimą stovi priėmimas SLA išdininko raporto SLA 41-mam seimui. Mažuknas įnešė, Puleikis parėmė išdininko raportą primti, kaip jis išspausdintas Seimo Darbų Knygoje psl. 135—140. Įnešimas vienbalsiai priimtas.

SLA Išdininko Raportas

Keturiasdešimt Pirmam SLA Seimui

Birželio 24 d., 1940 m., Chicago, Ill.

Gerb. SLA Seimo Delegatai!

SLA Pildomoji Taryba nutarė, kad SLA sekretorius, išdininkas ir išdo globėjai išduotų seimui vieną pilną bendrą finansinį raportą. Pildomoji Taryba tą patvarkymą padarė, kad būtų sutaupyti Lėšų Fondo pinigai ir kad nebūtų kartojamos tos pačios skaitlinės keliuose raportuose, nes kitų skaitlinių ir negali būti. Atskiri raportai nieko naujo nenušviečia, tik delegatus ir narius vargina. Taigi finansinę mano raportą dalį delegatai ras bendrame raporte ir kartu su šiuo parduotu priedu. Aš čia noriu padaryti tik vieną, antrą pastabą apie tuos dalykus, kurių pastebėti skaitlinėse negalima.

SLA Lėšų Fondas visai išsiskėmęs ir nenumatoma, kaip bus galima seimo ir kitas išlaidas padengti, nes vėjus kainavo daug pinigų, o neatnešė tų žadėtų įplaukų. Išlaidos visą laiką didėja, o ne mažėja ir Lėšų Fondas iki to laipsnio išsiskėmė, kad ne vieną kartą laikinai algas, Pildomosios Tarybos narių algas ir komisijų narių išmokėjimus teko sustabdyti.

Delegatai, kaip teko patęmėti pračiuose seimuose, lengvai visokių rūšių bilas užgirdavo išmokėti. Lai šio seimo delegatai, turėdami mūsų Lėšų Fondo padėti omeny, bus atsargesni.

Antra, ne menka, bet didelė bėda tame, kad, matoma, Europos dabartinių valdovų elgimasis paveldė ir į mūsų Susivienijimo kai kuriuos veikėjus ir narius: kitiems diktaturą prinesdami, vien sau nori pasiimti ją, neatsižvelgdami nei į SLA konstitucijos patvarkymus, nei į komisijų nurodymus, užsikirtusiai varo pragaistingą asmeninio pobūdžio darbą, dėl ko Susivienijimas dabar kenčia ir tai Susivienijimui ilgai atsilieps.

Mes sakome, kad Susivienijimui ir lietuviams geru velijame, bet apgalvėtina, kad ne visi tą darome ką sakome. Dabar sėjamas vietoj broliškos meilės, vieno kitu nepasitikėjimas, iš ko kyla intrigos, įtarimai, nenorėjimas bendrai veikti ir nenoras apsimti atsakomybęsi darbą. Tas viskas Susivienijimui labai kenkia.

Mano nuosirdus pageidavimas yra, kad su šiuo seimu santikiai būtų ne kaip "brolių-razbaininkų", bet kaip tikroje broliškoje kooperacijoje. Negalėdami peilių vienas kitą papjauti, bet tik nuosirdžiai spaudami vienas kito dešinę galėsimė Susivienijimui ir bendrai lietuviams didelius darbus atlikti.

K. P. Gugis,
SLA išdininkas.

IŠDININKO ĮPLAUKOS bėgyje 1938 metų S U T R A U K A

Pomirtinės	\$430,283.75
Pašalpos	75,421.12
Lėšų	39,222.72
Lėšų Prel. Term	4,014.44
Mišrus	9,925.31
Viso	\$555,867.34

Narinės mokestys, adminis., etc.	\$233,983.92
Bonų nuosimčiai	18,924.94
Bonai parduoti ar atšaukti	234,919.22
Bonų numokėjimai	2,250.00
Paskolų nuosimčiai	18,908.91
Paskolų numokėjimai	8,275.00
Taupyimo sąskaitos nuosimčiai	107.03
Nuomos	27,598.64
Sugrąž. Moks. Fond. paskolos	215.00
Kenceliuoti orderiai	74.98
Numokėjimas ant "deficient judgment"	80.68
Sugrąž. balansas likusis nuo bonų pirkimo (1937 m.)	11.24
Kenceliuotos paskolos	9,500.00
Sugrąž. apdraudos premijos	107.80
Sugrąž. permokėtų taksų	4.10
Užbaigimas Jubiliejinio Fondo sąskaitos	905.88
Viso	\$555,867.34

PASTABA: Bedarbių Pask. Fondan sugrąžinta, per 1938 metus, viso \$448.49, kurie įskaityti Mišrus Fondo įplaukose.

IŠDININKO ĮSMOKĖJIMAI bėgyje 1938 metų S U T R A U K A

Pomirtinės	\$344,806.45
Pašalpos	76,118.30
Lėšų	54,382.37
Lėšų Prel. Term	216.51
Mišrus	9,120.36
Viso	\$481,485.41

Pomirtinės Fond. įvairūs išmokėjimai	\$131,972.65
Pomirtinės Fond. investimental bonais, priskaitant nuos. etc.	165,796.75
Pomirtinės Fond. Kendall Construction Co.	10,689.28
Pomirtinės Fond. investimental paskoloms	38,150.00
Pomirtinės Fond. investimental Waterburio nuosavybės Reikalas	200.00
Pašalpos Fond. įvairūs išmokėjimai	54,840.81
Pašalpos Fond. investimental bonais, priskaitant nuos. etc.	15,277.49
Pašalpos Fond. investimental paskoloms	6,000.00
Lėšų Fond. išmokėjimai	54,382.37

Lėšų Fond. Prel. Term	216.51
Mišrus Fond. išmokėjimai	9,120.36
Viso	\$486,646.22

IŠDININKO ĮPLAUKOS bėgyje 1939 metų S U T R A U K A

Pomirtinės	\$344,806.45
Pašalpos	73,433.48
Lėšų	40,996.22
Lėšų Prel. Term	14,333.87
Mišrus	7,915.39
Viso	\$481,485.41

Narinės mokestys, adminis., etc.	\$245,437.59
Bonų nuosimčiai	21,081.19
Bonai parduoti ar atšaukti	114,065.91
Bonų numokėjimai	6,800.00
Paskolų nuosimčiai	20,485.47
Paskolų numokėjimai	16,400.27
Visiška atmokėtos paskolos	10,225.00
Taupyimo sąskaitos nuosimčiai	95.47
Nuomos	33,253.45
Sugrąž. Moks. Fond. paskolos	240.00
Kenceliuotos orderis	5.00
Numokėjimai ir Resverio "Certificate of Indebtedness"	1,179.80
Sugrąž. depozitas nuo bonų pirkimo	500.00
Sugrąžintos taksos	179.45
Social Security	1.08
Pelnas nuo parduotos nuosavybės (Edwardsville, Pa.)	807.83
Prilmta iš apdraudos kompanijos už gaisro nuostolius	10,727.90
Viso	\$481,485.41

PASTABA: Bedarbių Pask. Fondan sugrąžinta, per 1939 metus, viso \$332.01, kurie įskaityti Mišrus Fondo įplaukose.

IŠDININKO ĮSMOKĖJIMAI bėgyje 1939 metų

Pomirtinės	\$353,451.79
Pašalpos	71,000.47
Lėšų	58,540.18
Lėšų Prel. Term	185.76
Mišrus	4,055.50
Viso	\$487,233.70

Pomirtinės Fond. įvairūs išmokėjimai	\$135,344.75
Pomirtinės investimental bonais (Suma)	139,032.03
Pomirtinės Fond. priskaitant nuos. etc. (Nuos.)	1,382.01
Pomirtinės Fond. Architect Martin (reikale Centro namo)	4,893.00
Pomirtinės Fond. investimental paskoloms	*72,800.00
Pašalpos Fond. įvairūs išmokėjimai	55,819.38
Pašalpos Fond. investimental bonais (Suma)	15,150.00
Pašalpos Fond. priskaitant nuos. etc. (Nuos.)	31.11
Lėšų Fond. išmokėjimai	58,540.18
Lėšų Fond. Prel. Term	185.76
Mišrus Fond. išmokėjimai	4,055.50
Viso	\$487,233.70

PASTABA *Parduodant Edwardsville nuosavybę, Susivienijimas paėmė atgal morgičių ant \$4,000. Ši suma neįskaityta į viršminėtą paskolų sumą.

TRIAL BALANCE FOR YEAR 1939

1939 Jan. 1 Total cash in all accounts as per trial balance	\$141,399.40
Total income for 1939	481,485.41
	\$622,884.81

Total Disbursements for year 1939	\$487,233.70
Minus Dec. 1938 bank debits	1.54
	\$487,232.16

PLUS December, 1939 bank debits	.65
	\$487,232.81

Total 1939 Disbursements	\$487,232.81
--------------------------	--------------

1939 December 30-th, CASH BALANCE	\$135,852.00
Cash balance in bank as of 12/30/39:	
Mortuary Fund, Northern Trust Co.	\$41,836.52
Disability Fund, Northern Trust Co.	24,648.22
Expense Fund Continental Bank OVERDRAFT	685.71
Expense Fund (Prel. Term included)	(
Miscellaneous Fund, Drovers Nat. Bank	4,129.86
Mortuary Fund, Mellon National Bank	20,934.26
Disability Fund, Mellon National Bank	6,877.56
Miscellaneous Fund, Mellon National Bank	2,942.50
** Universal State Bank (Juvenile Fund)	2,970.82
	\$103,839.24
MINUS EXPENSE FUND OVERDRAFT	685.71
	\$103,153.53
PLUS Transit Cash	23,247.13
Dec. 30, 1939 — TOTAL CASH balance in all commercial acct's	\$128,500.66
Dec. 30, 1939 — Cash balances in Savings Accounts:	
**Shenandoah Trust Company	\$3,028.16
First National Bank of Mahanoy City, Pa.	5,527.57
	\$8,555.73
Total	\$8,555.73
Uncollected check balance	\$595.61

TOTALS

12/30/39 Total cash in all commercial accounts	\$128,500.66
Total cash in all savings accounts	8,555.73
Balance uncollected check balance	595.61
1939 — DECEMBER 30, TOTAL CASH	\$138,652.00

PASTABA: Balansai bankuose yra tik tokie, koki randaš išdininko globoje — todėl Pennsylvania Exchange of New York ir Corn Exchange Bank and Trust Company of New York, kurie yra sekretoriaus "Petty Cash" ir "Clearing Fund" sąskaitos ir jo priežiūrai, neįeina į išdininko "cash" atskaitą.

27. Vice prezidentas Mažukna praneša, kad prieš seimą stovi priėmimas SLA išdo Globėjų raporto 41-mam seimui. Noreika įnešė, Mickevičius parėmė išdo globėjų raportą primti kaip išspausdintas Seimo Darbų Knygoje psl. 141—149. Įnešimas priimtas vienbalsiai.

SLA Išdo Globėjų Raportas

Keturiasdešimt Pirmam SLA Seimui

Birželio 24 d., 1940 m., Chicago, Ill.

Gerbiamieji SLA Atstovai:

Susivienijimo turto peržiūrėjimą padarėme vieną sykį už 1938 m. ir antrą sykį už 1939 metus. 1938 metų darbą atlikome abu sekretoriaus raštinėj, 1939 metų darbą atlikome abu sekretoriaus raštinėj, kur ir išdininkas buvo atvežęs reikalaujamus dokumentus, o Chicagoj viena E. Mikužiutė peržiūrėjo ir patikrino bankų knygeles, morgičius (nuosimčius, numokėjimus, kontraktus), apdraudą ir taksus ant nuosavybių, taipgi bondsus turimus, parduotus, naujai pirktus ir nuosimčius už juos. Tai buvo daryta dėl ekonomijos. S. Mockus peržiūrėjo ir patikrino Chicagos nuosavybių administravimo įplaukas ir išlaidas.

Kadangi Susivienijimo turtas, apart grynų pinigų, susideda iš įvairių sekuracijų, morgičių ir nuosavybių — norime tarti žodį, kitą apie tai. Taipgi delegatams ir nariams yra įdomu žinoti, kokios išlaidos yra daromos iš Lėšų Fondo ir kiek atsieina Tėvynės leidimas.

Šių metų kovo mėnesio pasėdy Pildomoji Taryba, nutarimu No. 133, patvarkė, kad taupumo sumetimais šiam seimui būtų pagamintas bendras sekretoriaus, išdininko ir išdo globėjų finansinis raportas. Buvo susitarta, kad ji paruoš sekretorius ir mes kiti patikrinsime. Rašant šį raportą, dar nesame gavę minėtojo raportą, tačiau išdo globėjai turi visas savo tyrinėjimų skaitlines ir yra pasiruošę jas paaiškinti.

Tikrinant sekretoriaus raštinės atskaitas, radome smulkių netikslumų, kurie vietoj tapo išaiškinti ir išlyginti. Senasis kelių šimtų dolerių skirtingumas tarp sekretoriaus ir išdininko atskaitų vis dar tęsiasi, gi naujo skirtingumo radome tik \$5.30.

INVESTIMENTAI

Bondsai

Stovis gruodžio 31, 1939

Kiek mokėta	\$758,603.85
Rinkos vertė	499,529.00
Uždirti nuosimčiai (1938 ir 1939)	40,006.13

Į bondsų sąskaitą įeina 2,950 šerų stakų iš 13 įvairių kompanijų. Jie yra gauti mainais už defoltuotus bondsus. Kai kurie turi nustatytą rinkos vertę, o kai kurie ne.

Bondsų kokybę bandyta kiek galint gerinti ir šio tikslo siekimui buvo pasamdyta ekspertų firma ir sudaryta komisija iš išdininko K. P. Gugio, sekretoriaus M. J. Viniko ir išdo globėjos Mikužiutės.

Morgičiai

Paskolų ant namų su žeme SLA turi išdavęs 104 Bendra paskolų suma \$454,809.93

Nuosimčiai už morgičius (1938 ir 1939) 39,394.38 Pild. Taryba sudarė morgičių komisiją, idant pagreitinti ir patobulinti sistemą morgičių davimui. Komisija sudaryta iš prezidento F. J. Bagočiaus ir išdo globėjo Mockaus prašomų paskolų reikalą ištirti ir sutvarkyti. Pildomoji Taryba ratifikuoja paskolas savo suvažiavimuose.

Visos paskolos yra duodamos su numokėjimais. Ant morgičių SLA uždirba 5%.

Nuosavybės

Susivienijimas dabartiniu laiku (gruodžio 31, 1939) turi 25 nuosavybės — žemę su namais skirtingose vietose. Centro namas, kaip visi žino, buvo pirktas už pinigus, gi visos kitos nuosavybės tapo paimitos už paskolas. Vertė:

Gruodžio 31, 1939

Išskyrus Centro namą, paskolų ant nuosavybių	
Susivienijimas buvo davęs	\$340,545.00
Įskaitant visas nuosavybes kapitaluotoji vertė dabar yra	577,550.00
Appraizerių įkainavimas visų nuosavybių dabar yra	409,550.00

Paaiškinimas: Į kapitalizuotąją vertę įeina ir abelna buvusių paskolų suma, užvilkinanti nuosimčiai ir užvilkinanti taksai, palukanos ir perėmimo procedūros išlaidos ir kapitaliai pataisymai.

Priežiūra

Iki balandžio 1 d., 1939 metų, visos Susivienijimo nuosavybės Chicagoje buvo išdininko K. Gugio priežiūroj. Nuo balandžio 1 d., 1939 m., 16 nuosavybių, kurių vertė yra \$258,000.32, tapo pavesta tvarkyti išdo globėjai E. Mikužiutei, kuriai užstatytas \$5,000 bondsas kaip užtikrinimas.

Septynoliktoji Chicagos nuosavybė, kurios vertė yra \$53,402.07 ir kuri randasi prie 819 W. 35-th St., yra išdininko K. Gugio priežiūroj.

8 nuosavybės, kurios randasi įvairiuose miestuose arčiau Centro ir kurių vertė yra \$259,301.15, yra pavestos tvarkyti Centro sekretoriui M. J. Vinikui.

Detroito nuosavybė tvarko prez. F. J. Bagočius.

Jos vertė yra \$7,169.60.

Uždarbis

Viso nuosavybių vertė	\$577,873.14
Uždarbis 1938 m.	2,867.07
Uždarbis 1939 m.	11,576.26

Pardavimas

177-179 Zerby Ave., Edwardsville, Pa.

Parduota 1938 m. už	\$5,000.00
SLA kainavo	10,418.24
Nuostolis	5,418.24

Susivienijimo kai kurių nuosavybių kapitalizacija yra labai aukšta, nes į ją kartais įskaitomi ir tokie pagerinimai, kurie neprivalėtų skaitytis kapitalizavimu. Todel knygoje nešamoji namų vertė yra žymiai aukštesnė, negu bile pirkėjas siulytų. Norint namus parduoti, prisieis vaduotis appraizerių nustatytomis kainomis. O parduoti vieną po kito reikėtų, nes Susivienijimas nėra namų bizny ir kai kurie iš jų neturi jokios ateities. Yra keli tokie namai Chicagoj. Ypač rytinėse valstijose esamosios nuosavybės visai mažas pajamas duoda. Suprantama, negalima namus parduoti už bile kokį pasiulymą, nes labai dideli nuostoliai pasidarytų ir pripažintasis SLA turtas gal taptų neganėtinas ištekliai, tačiau laikams gerėjant jau atsiranda vidutiniškų pasiulymų.

Derybos pardavimui eina Detroito namui ir vienam Chicagos namui.

Kapitaliniai Remontai

Nėra reikalo minėti tokių išlaidų, kurios yra surištos su bile kurio namo užlaikymu tvarkoj. Jos neskiria daug metas nuo meto. Abu išdo globėjai peržiūrėjo tokių išlaidų sąskaitas, paremtas padarytų darbų dokumentais, ir rado viską tvarkoj. S. Mockus specialiai patikrino išlaidas ant Chicagos nuosavybių ir rado jas esant pilnų tvarkoj.

Raportuojame tik apie kapitalinius remontus. 98 Pleasant St., Thompsonville, Conn. Namas remontuotas 1939 m. Išleista \$2,424.12. Remonto reikalų rupintis ir jį tvarkyti buvo pavesta Kontrolės Komisijos nariui J. Tareilai. Bilos tvarkoj.

307 W. 30-th Street, New York, N. Y. Centro Namai. Miesto valdžiai įsakius, buvo remontuotas Centro namas 1939 m. Į remonto komisiją prezidentas paskyrė sekr. M. J. Viniką, redaktorių Kl. Jurgelonį ir Kontrolės Komisijos pirm. J. V. Grinį. Remontui išleista \$8,027.45. Sekretorius beveik visą šią sumą pridėjo prie namo vertės kaip kapitalizaciją ir dabar namo vertė skaitoma \$53,000.

195 Grand St., Brooklyn, N. Y. Remontas ant šio namo buvo padarytas dar prieš pereitą seimą ir išdo globėjai tuomet raportavo, kad remontui yra išleista \$38,900.50, bet ne visos sąskaitos dar buvo apmokėtos. Rugšėjo mėnesį, 1938 m., tapo apmokėtos galutinės šio remonto sąskaitos ir pasirodė, kad išlaidų jam išviso padaryta \$43,599.09. Ne visas namas dar yra atremontuotas. Del šio remonto Kontrolės Komisija darė tyrinėjimą. Pildomoji Taryba irgi buvo paskyrusi tyrinėjimo komisiją iš S. Mockaus, E. Mikužiutės ir J. Mažuknos. E. Mikužiutė ir S. Mockus raportą išdavė Pild. Tarybai ir jis tilpo Tėvynėje.

819 W. 35-th St., Chicago, Ill. Šiame name buvo iškilęs gaisras ir jo atremontavimas atsiėjo \$10,508.78. Visu remonto reikalų rupinosi išdininkas K. P. Gugis. Apdraudos kompanija užmokėjo \$10,727.90.

Forklozuoti Namai

6549-51 So. Kedzie Ave., Chicago, Illinois. Forklozuotas 1934 m. Forklozavimas dar nebaigtas.

3251 S. Halsted St., Chicago, Illinois. Namas forklozuotas dėl užvilktų nuosimčių. Forklozavimas pradėtas 1939 m. ir dar nebaigtas.

48 W. 30-th St., Bayonne, New Jersey. Nuosavybė perimta be "forklosure proceedings" 1939 m. ir jau yra SLA nuosavybė. Reikėjo atpirti nuo brokerių, nes jie buvo atpirkę namą nuo miesto už užvilktus taksus.

Lėšų Fondas

	Įplaudos	Išlaidos
1936 ir 1937 m.	\$69,432.48	\$58,815.66
1938 ir 1939 m.	72,199.84	77,046.29
Išlaidos iš Lėšų Fondo per du pastaruosius metus padidėjo ant \$18,230.29. Pildomosios Tarybos padidėjo apie \$1,000, nes ji turėjo daugiau pasėdžių, negu pirmesniais dviem metais. Įplaukų į Lėšų Fondą įėjo tik \$2,766.36 daugiau.		

Kur ir ant kokios sumos padidėjo išlaidos 1938 ir 1939 metais:

Spaustuvės pagerinimas	\$5,000.00
Rendos raštinei pakėlimas	600.00
Tel. ir telegramos	500.00
Darbininkų algos ir viršlankiai	900.00
Soc. Security ir unemploy. apdrauda	600.00
Vajus, organizatoriam ir tt.	5,600.00
Pild. Tarybai	1,000.00
Komisijoms ir tt.	2,000.00
Penn. valstijos egzaminieriams	1,000.00
Vajaus reikalams	1,000.00

Viso \$18,200.00

Tai yra apsk

Žinios iš Lietuvos

Lietuvos nepriklausomybės pardavėlių vardai

Darbo Lietuvos Sąjunga visose rinkimų apygardose ir Liaudies Seimą išstatė šiuos kandidatus: **Kauno apygardoje:** 1. Juozas Banaitis, 32 metų, pedagogas, muzikas, Valst. Radiofono direktorius; 2. Juozas Glotnis, 43 m., valstietis, Daržbalių km., Trakių valsč., Kėdainių apskr.; 3. Antanas Garmus, 60 m., med. gydytojas, Kauno burmistras; 4. Antanas Venclova, 34 m., rašytojas, pedagogas, švietimo ministeris; 5. Pranas Petrauskas, 42 m., valstietis, Jokučiai km., Gudžiūnų valsč., Kėdainių apskr.; 6. Aleksandra Staškevičiūtė, 40 m., operos solistė, Kaunas; 7. Vytautas Bieliauskas, 23 m., kareivis, Mariampolė; 8. Antanas Sniečkus, 37 m., Saugumo Departamento direktorius; 9. Motiejus Sumauskas, 35 m., Darbo Rumų pirmininkas; 10. Jankelis Vinickis, 33 m. darbininkas, Kaunas. **Mariampolės apygardoje:** 1. Mikalina Meškauskienė, 33 m., Žemės Reformos Departamento direktorė; 2. Pranas Mickus, 35 m. agronomas, Dotnuva; 3. Pranas Eidukaitis, 40 m., valstietis, Vaitkabių km., Gražiškių valsč., Vilkaviškio apskr.; 4. Jurgis Bieliauskas, 50 m. valstietis, Mažiškės km., Griškabudžio valsč., Šakių apskr.; 5. Juozas Demskis, 58 m. valstietis, Kuryinės km., Jankų valsč., Šakių apskr.; 6. Jonas Plečkaitis, 45 m., valstietis, Slabadų km., Būbelių valsč., Šakių apskr.; 7. Petras Daukšys, 32 m. stalius, Biržų vien., Gižų valsč., Mariampolės apskr.; 8. Viktoras Ditkevičius, 22 m. amžiaus kareivis, Mariampolė. **Ukmergės apygardoje:** 1. Stasys Pupeikis, 35 m. amžiaus, kaimo mokytojas, susisiekimo ministeris; 2. Jonas Malašinskas, 41 m. valstietis, Kavolių km., Duselių valsč., Zarasų apskr.; 3. Vladas Gudauskas, 41 m. valstietis, Taigaičių km., Kovarsko valsč., Utenos apskr.; 4. Jonas Abakonis, 30 m. žemės ūkio darbininkas, Siesikų valsč., Ukmergės apskr.; 5. Adomas Dambrauskas, 48 m., žemės ūkio darbininkas, Gužų kaimo, Siesikų valsč.; 6. Liudas Gira, 54 m. rašytojas, švietimo vice ministeris; 7.

Alfonas Česnaitis, 32 m., darbininkas, Ukmergė; 8. Aleksas Guzevičius, 32 m., žurnalistas, Vidas Reikalų Ministerijos generalinis sekretorius. **Panevėžio apygardoje:** 1. Matas Mickis, 42 m., Žemės ūkio ministeris; 2. Kazys Petrauskas, 25 m., darbininkas, Panevėžys; 3. Ickas Dembo, 35 m., technikas, Raguvos m.; 4. Ignas Laucys, 52 m., valstietis, Obelių valsč., Rokiškio apskr.; 5. Liudas Dovydenas, 33 m., rašytojas; 6. Marija Kutraitė, 29 m. darbininkė, Biržų apskr.; 7. Stepas Murauskas, 50 m. valstietis, Zaidalių km., Kupiškio valsč.; 8. Antanas Mikonis, 24 m., darbininkas, Biržų miesto; 9. Juozas Grigalavičius, 27 m. valstietis, Šemetų km., Rokiškio apskr.; 10. Petras Pauksnys, 38 m. valstietis, Diržų apskr.; 11. Vladas Biržietis, 27 m. technikas, studentas, atsargos leitenantas. **Telšių apygardoje:** 1. Mečys Gedvilas, 40 m., vidaus reik. ministeris; 2. Stasė Vaišienė, rašytoja, Palangos busmistrė; 3. Liudas Adomauškas, 60 m., valstybės kontrolierius; 4. Birutė Abdulskaite, 27 m. mažžemė valstietė, Salantai; 5. Jonas Taurinskas, 50 m. valstietis, Mažeikiai; 6. Antanas Butkus, 31 m. uklininkas, Pulų km., Kretingos apskr.; 7. Antanas Bauža, 39 m. uklininkas mažžemės, Tveriai; 8. Domas Ročius, 35 m.

žemės ūkio darbininkas, Telšiai. **Vilniaus apygardoje:** 1. Steponas Jendrikovskis, 30 m., teisininkas; 2. Stasys Volkovičius, 46 m. darbininkas; 3. Irena Dzviečka-Stachelska, 29 m., medikė; 4. Karolis Didžiulis, 46 m., šiaurietis, vyriausybės igaliotinis Vilniuje; 5. Marijonas Miceika, 29 m. darbininkas; 6. Jonas Paškevičius, 49 m. valstietis, Rukainių km., Vilniaus kr.; 7. Romualdas Juknevičius, gimęs 1906 m. artistas, režisierius, suvalkietis, Vilniaus Valst. Teatro direktorius; 8. Ignas Budenovas, gimęs 1917 m., ugmiegtis, karys; 9. Berelis-Latvys-Fridmenas, gimęs 1904 m., teisininkas; 10. Vaclovas Jadžgevičius, gimęs 1898 m. švenčionių valsč., amatininkas. **Alytaus apygardoje:** 1. Tomas Tamulevičius, 25 m. valstietis; 2. Feliksas Balionis, 26 m., darbininkas iš Seirijų; 3. Kazys Balčiūnas, 45 m., valstietis, Papiškių km., Alytaus apskr.; 4. Vladas Jabinckas, 30 m., valstietis, Simno valsč.; 5. Povilas Karklis, 38 m., teisingumo ministeris; 6. Petras Cvirka, 31 m., rašytojas; 7. Petrė Milančiūtė, 27 m., vaistininkė, Vievis; 8. Petras Ramanauskas, 28 m. darbininkas, Seirijai; 9. Aleksas Ražanskis, 25 m., darbininkas, Alytus. **Šiaulių apygardoje:** 1. Genovaitė Paļeckienė, 38 m. mokytoja, Kaunas; 2. Jonas Tverkus, 35 m. mažžemės, Bėbirlių, Simkaičių valsč.; 3. Orintas Stasys, 31 m. mažžemės, Kungių km., Raseinių valsč.; 4. Juozas Švitra, 22 m., kareivis, II ulonų pulko, Tauragė; 5. Nocha Mackevičius, 35 m. mokytojas, Šiauliai; 6. Pranas Zibert, 47 m., darbininkas, Kuršėnai; 7. Rapolas Rimdžius, 35 m., darbininkas, Šiauliai; 8. Pranas Aksionaitis, 58 m., darbininkas, Jurbarko vice burmistras; 9. Balys Baranauskas, 38 m., tarnautojas, Šiauliai; 10. Romanas Žebenka, 34 m., agronomas, Kaunas; 11. Henrikas Kačinskis, 40 m., artistas, Kaunas; 12. Domas Kazimieraitis, 40 m., mažžemės, Bivainių km., Šiaulių apskr.; 13. Edvardas Jasutis, 34 m., valstietis, Tološių km., Skaisgirio valsč.; 14. Juozas Riliškis, 43 m., darbininkas, Tauragė.

Visi šie asmenys yra pastatyti Lietuvos Darbo Sąjungos, yra valstietis ir darbininkas masėms žinomi kaip jų reikalingi gynėjai ir kovotojai ir visi tokiu ar kitokiu būdu reakcijos persekitojai. E.

Kadangi visi kandidatai buvo išstatyti vienos partijos — Darbo Lietuvos Sąjungos ir kadangi, kaip žinome, visi „išrinkti vienbalsiai“, tai čia ir sužinome vardus visų jų juodojų, kurie savo balsais „seime“ pardavė Lietuvos nepriklausomybę.

Gaisras Jurbarko padarė daug nuostolių

Liepos 7 d. įvykęs Jurbarko gaisras sunaikino Jurbarko katalikų bažnyčią, du žydų maldos namus, 108 gyvenamųjų ir 67 negyvenamųjų namus, tarp kurių buvo keli sandėliai, 2 vaisvandenių dirbuvės ir Feinbergų lentpjūvė, elektros stotį ir malūną. Apieškiniuota, kad ugnis sunaikino neįdomo turto už 2,555,200 litų. Dar iki šiol neapskaičiuota, kiek nuostolių nuogaisro padaryta gyventojų nuodomam turtui. Žmonių aukų nebuvo. Gaisro išsiplėtimo priežastys buvo didelė sausra ir Feinbergų įmonės apsilėidimas. Ryšium su gaisru buvo suimti trys asmenys. E.

Krėvė-Mickevičius uostinėje Maskvoje

Einas ministerio pirmininko pareigas užsienių reik. ministeris prof. V. Krėvė-Mickevičius birželio 30 d. buvo išvykęs į Maskvą, iš kur grįžo liepos 3 d. Maskvoje padarė vizitą SSSR liaudies komisarių tarybos pirmininkui ir užsienių reikalų komisarui Molotovui. Vizito proga buvo tariamasi prekybinių santykių tarp Lietuvos ir Sovietų Sąjungos praplėtimo reikalais ir kitais artimesnio bendradarbiavimo klausimais. „Tiesos“ bendradarbio paklaustas ministeris apie savo kelionės į Maskvą tikslus ir rezultatus pareiškė: „Tai buvo paprastas, mandagumo vizitas. Pasinaudojant ta proga buvo apsvaistytas klausimas apie dar didesni išplėtimą ekonominių santykių tarp Lietuvos ir SSSR. Sutiktas Maskvoje buvau labai šiltai ir nuširdžiai. Kaip iš Sovietų vyriausybės, taip iš sovietų visuomenės pusės buvo parodytas gyvas susidomėjimas Lietuva ir geras mūsų reikalų supratimas. Be to apilankiau Maskvos įžymybes ir žemės ūkio parodą, kurį padarė man didelį įspūdį. Apskritai savo kelione esu labai patenkintas. Lietuvos SSSR santykių plėtojimas turi puikių perspektyvų“, — baigė savo žodį užs. reikalų ministeris. E.

Kernavė — pirmoji Lietuvos sostinė

Kernavė Vilniaus krašte buvo pirmoji Lietuvos sostinė — lietuviškosios praeities židynis ir tvirtovė. Manoma, kad Kernavė įkurta 1040 metais, taigi šiais metais jai sukanka 900 metų. Kadaise garsi ir galinga buvo Kernavė, bet dabar iš jos liko tik suvargęs bažnytkaimis, turįs apie 250 gyventojų, — suvargęs, gal but todėl, kad jis ilgokai buvo lenkų valdžioje. Kernavė savo gamtos grožiu ir istoriniais paminklais jau iš senesnių laikų viliojo ekskursantus, turistus, senovės tyrinėtojus. Kernavės pašonėje riegso seni pilikalniai, puikūs slėniai, raitosi Neris. Čia pat žavingieji pušynai, statys ir paslaptingi skandžiai, geltoni smėlynai. O ties Pajautinė yra užsilikęs garsus savo praeitimi miškas. Įvairiuose šaltiniuose paskelbtos apie Kernavę žinios yra labai išmėtytos ir net sunkiai prieinamos. Iki šio laiko dar nebuvo daryta jokių kasinių tyrimų, o tai jau daug ką atskleidė, nes apilinkėje ir dabar randama daug senovės liekanų. Pirmiausia bus iširti trys garsūs pilikalniai, apie kuriuos yra užsilikę daug įvairių padavimų. Pilikalniai vadinami būdingais vardais: Mindaugo sosto, Lizdeikos sakykla ir Aukuro kalnu; jie visi remiasi į Pajautos slėnį. Visi tie pilikalniai savo nepaprasta išvaizda ir buvusie paskirtimi yra labai įdomūs. Be eilės kitų paminklų, Kernavėje dar galima matyti senovinę aštuonkampę (senovės lietuvių męstamą formą) koplytėlę. Koplytėlė jau baigia griuti, tačiau Kernavės klebonas kun. Baužys daro žygįs ją atremontuoti. Netoli tos koplytėlės yra kita balta — kuniškaiščių Puzinų koplytėlė. Jai yra mauzoliejus, kuriame yra palaidoti Puzinų ir Romarių palaikai.

(Iš „Lietuvio“ Braz.) Lietuva dabar nebeturį nei pirmos nei paskutinės savo sostinės ir Lietuvos žmonės turi vergauti žiauriam nevydonui.

Žymiai sumažėjo sviesto eksportas

Del nepaprastai šaltos žiemos, pašaro stokos, vėlybo pavasario ir nepaprastai sausos vasaros, šiemet per pirmąjį pusmetį sviesto ir kiaušinių eksportas sumažėjo 27,5 nuosimčiais. Per sausio—gegužio mėnesius iš Lietuvos išvešta 4,886,000 kilog. sviesto (pernai per tą laiką buvo išvešta 6,748,500 kilog.); kiaušinių išvešta apie 50 milijonų (pernai apie 68.8 milijonus kiaušinių). Kaimyniniuose kraštuose pieno bei kiaušinių gamyba sumažėjo dar didesniu nuosimčiu. Liaudies Vyriausybė, įsijūrejusį susidariusią būklę, nuo liepos 1 d. padidino sviesto kainą vienam kilogramui iš 3,25 litų į 3,60 lt., o kiaušinių kainą iš 1,25 lt. pakėlė į 1,50 litų kilogramui, ir padidino ne pirkėjų sąskaiton, o tarpininko, t. y. Pieno Centro sąskaiton, butent: ukininkai už sviestą ir kiaušinius gaus daugiau, o vartotojai mokės labai menkai brangiau, tik Pieno Centras pelno iš to gaus mažiau. E.

Uždarė žydų organizacijas

Vidaus Reikalų Ministerijos nutarimu uždaryta visa eilė reakcinių ir šovinistinių žydų draugijų bei organizacijų. Dailis to organizacijų jau anksčiau buvo nutraukusios savo veikimą. Nustoję veikusios šios žydų organizacijos: 1) Draugija Žydų „Mazhrei Sabos“, 2) Lietuvos Žydų Sionininkų Valstybininkų Draugija, 3) Lietuvos Bendrųjų Pažangiųjų Sionininkų Draugija, 4) Lietuvos Sionininkų Moterų Draugija, 5) Lietuvos Sionininkų Jaunimo Dr. ja „Somarija“, 6) Draugija „Mizrahi“, 7) Palestinos Žydų Fondams — Pamatinio Palestinos Fondo (Keren Hajesod) ir Žydų Tautinio Fondo (Keren Kajem Lejarol) — Remti Dr. ja, 8) Hechaluco Organizacija Lietuvoje, 9) Lietuvos Žydų Tikybinė Jaunimo Dr. ja „Tiferet Bacharim“, 10) Žydų Tautinės Dr. ja „Palestinos Įstaiga“.

Uždarytų reakcinių žydų organizacijų bei įstaigų tarpe yra ir taip vad. „Palestinos fondai“. Šitie fondai kasmet surinkdavo milžiniškas sumas, kurias nuleisdavo į savo kišenes žydų reakcijos vadai ir vadukai. E.

Tirs kapus

V. D. Kultūros Muziejaus priešistorinio skyriaus vedėjas Dr. Puzinas pranešė spaudai, kad šiemet numatoma iširti nemaža priešistorinių kapynų Lietuvoje, pirmoje eilėje tuos, kuriems gresia pavojus sunykti. Tokių ardomų kapynų įvairiose Lietuvos vietose esama labai daug. Iš šiemet tyrinėtų pažymėtini Veršvų (Raudondvasio valsč.), Sargėnų (Kapių valsč.), Kurmaičių (Kretingos valsč.) ir Tubausių (Darbėnų valsč.). Veršvų kapynas pradėtas tyrinėti 1938 m. Iširti keli šimtai 3—4 ir 3—7 amžių žmonių ir 11—13 amžiaus arklių kapų, kuriuose surasta nepaprastai daug medžiagos senovės lietuvių kulturai palima matyti senovinė aštuonkampė (senovės lietuvių męstamą formą) koplytėlė. Koplytėlė jau baigia griuti, tačiau Kernavės klebonas kun. Baužys daro žygįs ją atremontuoti. Netoli tos koplytėlės yra kita balta — kuniškaiščių Puzinų koplytėlė. Jai yra mauzoliejus, kuriame yra palaidoti Puzinų ir Romarių palaikai.

(Iš „Lietuvio“ Braz.)

tuose karstuose. Daugumas kapų priklauso 2—3 amžiui. Be daugybės vietinio gražaus darbo dirbinių, surasta keletas papuošalų ir daugybė karolių igabentų iš Romos imperijos provincijų, kas rodo mūsų protėvių prekyvius su tolimomis buv. Romos imperijos provincijomis.

Kurmaičiuose iširti 24 kapai, kurių daugelis apdėti akmenų vainikais, o kapų duobėse aptikta ažuolinių ir pušinių anglių, kurios rodo senovės laidojimo ugnies kulką. Rasta ir ažuolinių karstų liekanų. Visi kapai turtingi radiniais. Čia 9 kapuose rasta 16 žalvarinių Romos monetų tarp 1 ir 3 šimtmečio — šių Romos valdovų: Trajano, Antonino Pijaus, Paustinos II, Marko Aurelijaus, Paustinos I ir Severijaus Aleksandro monetos. Šioje vietoje tyrinėti kapai priklauso 3—4 amžiams. Tokių monetų randama ir Klaidės krašte bei Rytų Prusose, daugiausia pajury. Visa tai rodo gyvus mūsų sentėvių prekybinius santykius su Romos imperijos provincijomis.

Tubausiuose rasta labai įdomių ir senų laidojimo papročių. Mirusieji buvo deginami ir jų palaikai laidojami dideliame pilikalnyje ir kiekvienas kapas buvo apdėtas keturkampiška akmenimis. Surasta įvairių namų ruošos įrankių. Daugumas kapų iš 4—5 amžiaus. Tyrinėtoji medžiaga kalba apie aukštą lietuvių sentėvių kultūrinį lygį. Toji aisičių kultūra, kaip pareiškia Dr. Puzinas, buvusi gana savarankiška ir prašokusį kaimynų kulturas ir joms padariusi nemažos įtakos. Šiemet bus tęsiami tyrinėjimai įvairiose vietose. E.

Naujas Vilniaus igaliotinis

Nauju vyriausybės igaliotiniu Vilniuje paskirtas Karolis Didžiulis, kuris liepos 8 d. perėmė įstaigą. Karolis Didžiulis gimė 1894 m. Politinėje veikloje dalyvauja nuo 1919 metų. E.

Pasaulio įvykių savaitinė apžvalga

(Tąsa nuo 1 pusl.)

Rusija plečiasi

Rugpjūčio 1 dieną Maskvoje susirinko posėdinį Sovietų Rusijos vyriausioji taryba. Ji posėdžiavo viename Maskvos Kremlio palocių, kur kita syk buvo karunuojami Rusijos carai. Posėdy dalyvavo daug diplomatijos ir žmonių. Užsienio reikalų komisarai V. Molotovas jame pasakė vyriausios prakalbą apie Rusijos užsienio reikalų nusistatymą. Jo kalba buvo „triumfališka“, nes į tą patį posėdį buvo atvykę Rusijai pasikilonuoti trinių Baltijo valstybių nepriklausomybių išdavikai, neseniai išrinkti „seimų“ delegacijos pavprašyti, kad Rusija Lietuvą, Latviją ir Estiją priimtų po „savo globa“.

Per mažiau, negu metus laiko, Rusija gerokai prasiplėtė, prisidėdama prie savo gyventojų skaičiaus dar apie 23,000,000. Praeitą rugsėjo mėnesį iš Lenkijos jai atateko 13,000,000 gyventojų, birželio mėnesį prisijungus Rumanijos provinciją Besarabiją ir dalį Bukovinos gavo 3,700,000 žmonių ir dabar, prisijungus Lietuvą, Latviją ir Estiją, dar gavo apie 6,000,000. Taipgi gavo keliolika tukstančių iš Suomijos po karo praeitą žiemą. Molotovas savo kalboje pareiškė, kad naujai prisijungti žmonės buvo dalimi Rusijos pirmiau.

Amerika
Priverstinas tarnavimas Suv. Valst. kariuomenėje
Suv. Valstijos paskyrė jau

bilionus dolerių apsiginklavimui. Bet Suv. Valstijos neuri žmonių arba kareivių, kurie galėtų naujai pasigamintus ginklus valdyti ir, reikalui kilus, šį kraštą apginti. Del to iškilo klausimas suradimui kariuomenės. Tuo „suradimu“ numatoma privertinas kariuomenėje tarnavimas. Šis reikalas jau rimtai svarstomas ir gal netrukus pirmiau senete, o paskui atstovų bute bus išspręstas.

Senato komisija 13 balsų prieš 3 priėmė balių, kad būtų suregistruoti visi vyrai nuo 21 iki 31 metų amžiaus. Šis bilius dar šią savaitę bus svarstomas senate, o vėliau atstovų bute. Jei bus priimtas — bus suregistruota apie 12,000,000 vyrų, iš kurių apie pusė milijono tarnybai bus paimta dar šiemet.

Uždraudė išvešti žibala ir seną geležį

Iki šiol iš Amerikos buvo daug išvežama žibalo, gazolino

ir senų metalų Japoniją. Metalą ji iš Suv. Valstijų pirkdavo apie 85 nuosimčių, o gazolino — 65 nuosimčiais. Japonija tą metalą ir gazoliną panaudodavo karui prieš Kiniją. Liepos 25 dieną prez. Rooseveltas uždraudė išgabenti iš Suv. Valstijų ir Japoniją gazoliną ir seną metalą kitaip, kaip tik leidžiant pačiai valdžiai kiekviename atsitikime. Taipgi uždraudė seno metalo ir gazolino pardavinėjimą Portugalijai ir Ispanijai, nes iš tų valstybių tą karui reikalingą medžiagą pirkdavosi Vokietija ir Italija karui prieš Angliją. Gazolino ir seno metalo pardavimo Suv. Valstijos dabar nedraudžia tik Centrinės ir Pietinės Amerikos valstybėms.

Toks prez. Rosevelto pasielgimas, aišku, nepatinka nė Japonijai, nė Vokietijai, nė Italijai. Del to vokiečių protestuoja Japonija, kuriai ta medžiaga labai reikalinga ir jos gavimui geras šaltinis buvo Suv. Valstijos.

MUSŲ PROFESIONALAI IR BIZNIERIAI

MUSŲ ADVOKATAI

Adv. F. J. Bagočius,

“Keleivio” Name,
253 W. Broadway,
So. Boston, Mass.
Valandos kasdien: 9 iki 7.

Adv. K. P. Gugis,

Chicago, Ill. Kamb. 1431-1434.
Namuose: 3833 So. Halsted St.
Ofisai: 127 No. Dearborn St.
Vakaraie: 6 iki 8:30.

Adv. C. Voketaitis,

50 Court Street,
Brooklyn, N. Y.
Tel.: Trianble 5-3622
Tel. EVergreen 8-7179

MUSŲ GYDYTOJAI

Tel. Grovehill 1595
Dr. A. L. Yuska,
Gydytojas ir Chirurgas,
2422 West Marquette Road,
Corner 87-th St. and
Artesian Ave., Chicago, Ill.

Dr. G. J. Tarulis,
Osteopatas Gydytojas,
7912 So. Halsted Street,
Chicago, Ill.
Valandos: 10—5 ir 7—9.

KNYGA APIE DŽIOVĄ
IR TUBERKULIOZĄ
KAIDA 25 CENTAI
Parsėd ir parduoda
Dr. Ignotas Stankus,
1210 So. Broad Street,
Philadelphia, Pa.

MUSŲ GRABORIAI

Tel. Stagg 3-0783 Notary Publ.
JOSEPH LEVANDA
(Levandauskas)
UNDERTAKER
587 Union Avenue, Brooklyn, N. Y.

MUSŲ BIZNIERIAI

A. J. KUPSTIS
SLA N A R Y S
Tel. So. Boston 9423
322 W. Broadway, South Boston, Mass.

Benedict J. Schegaus
Real Estate & Insurance
Mortgage Loans
195 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel.: EVergreen 7-1241

John Naghten & Co.
Established 1863
Insurance
1908 Insurance Exchange
Chicago, Illinois

Svaiginančių Gėrimų Krautuvis
JOKUBAS POLANSKIS
45 Christopher Street,
New York, N. Y.
Ulsakymai greitai išpldomi
bilo valandą.
Valandos: Nuo 8 ryto iki 12 naktį
TELEFONAI:
CHelsea 3-9812 — WAtkins 9-2883

SUSIVIENIJIMO NARIAI:

Turėdami bent kokį reikalmą su lietuvišiais profesionalais arba biznieriiais, paklauskite jų, kodėl jie gaudami Jūsų paramą, nenori paremti Jūsų organo „Tėvynės“ skelbdami joje savo profesijos arba biznio korūzių?

Remkite tuos Profesionalus, Biznieriis ir Specialistus, kurie remia Jūsų Susivienijimą ir jo organą „Tėvynę“.

NAUJIENOS

NAUJIENOS pirmos ir didžiausias Lietuvių Dienraštis Amerikoje.
NAUJIENOS turi savo korespondentus visuose Amerikos miestuose ir kituose pasaulio kraštuose.
NAUJIENOS paduoda vėliausias pasaulines žinias.
NAUJIENOSE rašinė necenzuruotą žinių iš Lietuvos.
NAUJIENŲ prenumerata Amerikoje (be Chicago) kainuoja \$5.00, Chicagoje ir Europoje — \$8.00.

NAUJIENOMS — pinigų siųskite šiuo antraštu:

“NAUJIENOS”

1739 SO. HALSTED STREET
CHICAGO, ILLINOIS